

Pojďte a poslyšte události dávných časů! Poslyšte o našich předcích jak přišli do naší obce a usadili se na místech, jež jsou v této kronice popsána. Slyšte i co více dochovalo se z temnoty věků, co zůstalo z vypravování přešlých pokolení, dále co vypravoval děd a praděd vnukům svým. Vzpomeňme na časy těch dávných let i na to, jak tenkrát vznikla a utvářela se naše obec nazvaná PAVLOVICE. Šťastná buďte pokolení naše, přemáhejte všechna příkoří a utrpení, zachovejte dědictví našich předků, zachovejte pro věčné časy mateřský jazyk i právo své! Ať mohutní pokolení naše, aby prací a nadšením jako skály pevné bylo! My zapomínáme i na vážné a důležité události mnohem dříve, než naši předkové. Kdo z nás bude jednou moci vyprávět tak přesně a důkladně o událostech v obci, jak nám je vyprávěla naše babička? Kdysi žila historie vesnice ústním podání a stačilo několik stručných záznamů a dat, napsaných rukou praděda, aby děd vzpomněl na to, co od něho slýchal. Proto klademe vám do rukou tuto knihu, abyste v ní zachytili to, co nezachytí paměť. Přenechme našim budoucím generacím své zkušenosti, kterým nás život naučil. Třebaže do této kroniky budete psát jednou do roka, nebo při každé příležitosti hodné zaznamenání, bude vždy její obsah podávat ucelený obraz historie naší obce. Naši předkové psávali své záznamy do kronik v rouše svátečním. Přistupme i my k zápisům a čtení této kroniky s myslí sváteční, oproštěnou od malicherností a zloby okamžiku. Pamatujme, že naše konání má být příkladem těm, kdož přijdou po nás. Nechť tato kniha jest našim potomkům drahá v dobách radosti i bolesti a nám samým do konce života průvodcem nad nad jiné milým. Pamatuj starý

kronikáři! Až třeba po stu letech budeš psát do této knihy, kterou jsme odkázali Tobě a našim budoucím generacím- tato kronika obce Pavlovic je odkazem nás všech a proto v žádném případě se nesmí zničit nebo ztratit! Práce kronikáře není tak jednoduchá a lehká jak se na pohled zdá. Vyžaduje hodně trpělivosti a obětavé práce a proto:

Vážený a milý čtenáři! Bude-li se ti zdát moje neumělé psaní a vyprávění málo dobrým nebo dokonce špatným, máš možnost zkusit to sám! A jestli budeš sám o sobě mýlet, že jsi bez chyby, hod' po mne kámen

AMEN

V listopadu L.P.1966

Karel Vondrák

Osídlení našeho kraje

Dávno je tomu, co z daleka přišel člověk do našeho kraje, do končin neznámých...

Přišel proto, aby sobě i rodině své založil nový domov, dále aby zajistil pro všechna budoucí pokolení chléb a nutnou obživu. Neptej se milý čtenáři mě, ani nikoho jiného kdy to bylo, jaký se psal rok. Na tuto otázku ti stejně nikdo neodpoví. A přece tady máme určité vodítko, které nám alespoň částečně pomůže odhalit roušku tajemství. Z historie osídlení Čech slovanskými kmeny víme, že náš kraj - to jest Podblanicko, začalo se osídlovat začátkem XI. století. Od Prahy na východ obýval úrodné oblasti v Polabí skoro až k řece Sázavě rod Slavníkovců. V X. století, po pádu tohoto mocného rodu, dostalo se Polabí do moci pražských knížat - Přemyslovců. Byly to úrodné oblasti

kolem řek, které obývali naši předkové. Toto osídlené území, jak jest již uvedeno sahající až k řece Sázavě, nemohlo stačit k obživě již tak velkého národa. Postupem doby bylo třeba nacházet jiné oblasti, vhodné k zakládání nových osad a měst. Nejsnažší a nejschůdnější cesta k proniknutí do neobydlených pustin a hvozdů bylo údolí řek. Máme mnoho dokladů o tom, že osídlování krajin našimi předky postupovalo vždy kolem řek a vodních toků a to většinou proti proudu. Tak také ze severu od Sázavy po údolí řeky Blanice přišli naši předkové do našeho kraje. Jedny z nejstarších obcí Podblanicka jsou Louňovice, založené roku 1046, dále Libouň roku 1230 kde se zachovala románská rotunda. Též v Kondraci z této doby nacházíme románský kostel. Vlašim jak známo byla založena počátkem XIII. století rodem Vlastislavců a také po jejich zakladatelích dostala své jméno.

Pavlovice jako osada k Vlašimi nejbližší měly s ní vždy hodně společného, neboť jejich obyvatelé byli vždycky poddanými k vrchnosti vlašimské.

Nyní již nezbyvá nic jiného, než se domnívat, že Pavlovice byly založeny počátkem XIV. století nebo o málo později. Z historie víme, že celé stovky obcí a měst neví a nikdy vědět nebudou, kdy byla jejich obec nebo město založeno a mezi nimi je i naše matička Praha.

Jak byla založena obec Pavlovice

Naši předkové při zakládání nových osad a sídlišť vždycky hleděli, aby jejich domov byl chráněn přírodními útvary před nepřítelem, za druhé pak aby byl chráněn před silnými větry a

nepohodou,neboť věděli,že jejich doškové a šindelové střechy nesnášejí velkého povětrí. Dále nejdůležitější věcí pro sebe i domácí zvířata byl zdroj vody. Proto nejpříznivější a nejlepší podmínky pro oba tyto faktory skýtaly údolí potoků a řek. Tak také zakladatel naší obce ,hledaje nový domov,vydal se se svou družinou údolím po řece Blanici,prosekávaje si cestu pralesem a hlubokými hvozdy kam ještě lidská noha nevkročila.Přišel k ostrohu mezi řekou a potokem,vydal se po potoce proti proudu údolím "Hlubokým",pak ještě dále směrem k východu slunce.Unaveni obtížnou cestou,stanul celý tento doprovod u skupiny staletých dubů,které poskytovaly alespoň částečný odpočinek.

"Postavme sobě pod těmito duby srub" volali všichni! Jejich vůdce Pavel nazval toto místo "Doubím". I zalíbila se krajina našim novým obyvatelům chráněná kopcem před studenými větry. Za husitských válek tento kopec v okolí nejvyšší nazván byl "Kostelík". Postupem doby nestačila tato malá rozloha k obživě tak početných rodin,bylo nutné kácet lesy,rozšiřovat a zdělávat půdu,stavět nová obydlí. Nejpříznivější podmínky pro stavbu nových obydlí byl pravý břeh potoka-dnešní "Malá Strana". Noví obyvatelé si říkali "Pavlovici",vyjadřující tím příslušnost ke svému vůdci. Nejbližší jejich susedé byli na východ asi čtvrt hodiny pěší chůze pod kopcem Kostelíkem.Byli to takzvaní "Podoláci".Jejich osada založená na dolíku nesla název Podolí-dnešní Kladruby.

Již sám název Pavlovic svědčí o tom,že vznikly již v době křesťanské.Stalo se tak patrně po přijetí křesťanství v Čechách,snad již počátkem 12.století. Podle názoru historiků

jsou jména obcí s koncovkou -ice nejstaršími jmény obcí v našich zemích. Ves Pavlovice vznikla patrně ze samoty, vystavěné v těchto místech od Pavla. Její jméno značí, že to byla ves lidí Pavlových (Dr. Ant. Profous "Místní jména v Čechách"). Jména osob byla tehdy jen křestní, bez příjmení. Příjmení vznikala z takovýchto označení teprve později, v 16. století a jejich podkladem byla osobní vlastnost, přezdívka, někdy i nadávka. Podobně jako Pavlovice vznikl i nedaleký Petřín (nyní Petřín). Názvy obou vsí, Petřín a Pavlovice, povstaly z křestních jmen Petr a Pavel vnučují domněnku, že zakladatelé obou vsí byli si velmi blízcí, snad i bratři a že obě vsi vznikly proto asi ve stejném čase. Zdejší samota byla tedy Pavlova čili "Pavlovica" z čehož ustálil se název Pavlovice. Kolem této samoty povstávaly pak chalupy sourozenců a to jak mužského, tak i ženského pohlaví, kteří se dělili o původní zděděnou usedlost. Ženich, který se přiženil, dostal jméno po své ženě, nebo po chalupě (dědičnost příjmení po rodičích byla uzákoněna teprve v r. 1780). Tak vska rostla a měla již v r. 1524 16 nových gruntů, z toho 2 grunty pusté a 2 svobodnické, mimo dvora Doubí. První, nejstarší z nich jsou usedlosti kolem návse, byly vždy první v panských seznamech, proto mají nejnižší popisná čísla. Z nejstarších dob nemáme však o Pavlovicích žádných písemných zpráv. První známý dochovaný záznam o našich Pavlovicích pochází z r. 1344 kdy byly uvedeny v popisu pražské diecese již jako ves přiřazená k farní osadě vlašimské. Další staré zápisy týkající se Pavlovic jsou obsaženy v zemských deskách trhových v nichž je zapsána smlouva 1.10.1391, kterou

Pešík ze Zhoře u Pacova postoupil své dědictví, dvůr polužní (panský) v Pavlovicích a v Dubu, v hodnotě 50 kop grošů pražských své manželce Kateřině jako odvěnění. Na listině podepsali se též Sezima z Dálkovic a Teodor z Kladruha. (Dr. Emler: "Pozůstatky desek zemských díl I.")

Počátkem 15. století patřily Pavlovice pánům z Lipna u Zátce. Eliška z Lipna, pocházející z jejich rodu, která pobírala jako součást svého věna ještě r. 1415 patrně až do r. 1420 z Pavlovic u Vlašimě 6 kop grošů českých ročního platu, který postoupila klášteru. Klášter sám ještě tento plat do r. 1420 vybíral a měl podle své řehole na tento plat právo i po úmrtí jeptišky. (Podle Tomkova Dějepisů města Prahy díl III :) Až do r. 1442 nebyly Pavlovice příslušenstvím panství vlašimského. Svědčí o tom obsah prodejní smlouvy z r. 1442, podle níž prodali bratři Jan a Mikuláš z Chotěmic na Vlašim, synové Tomáše z Chotěmic své vlašimské panství Mikuláši Trčkovi z Lípy. Mezi vesnicemi, náležejícími k tomuto panství Pavlovice uvedeny nebyly. Pavlovice, jak jest uvedeno, náležely až do roku 1420 klášteru Klarisek v Praze. Po skončení válek husitských kolem r. 1436 císař Sigmund, peněz vždy potřebný zapsal t. j. zastavil za jisté sumy mnohé toto zboží různým pánům a zemanům. Mikuláš Trčka nabyl tak Pavlovice patrně roku 1436, kdy mu bylo císařem Sigmundem zapsáno 67 vesnic zabavených římskokatolické církvi v dobách husitských. Do vlašimského panství byly tedy Pavlovice začleněny teprve r. 1442 Mikulášem Trčkou st. z Lípy a zdílely pak společně s tímto panstvím změny majitelů až do roku 1848. Nad Pavlovicemi vládli pak od

roku 1436 Mikuláš Trčka do r.1453. Další popsání majitelé panství vlašimského jsou uvedeni na dalších stranách kroniky.

Jak vznikl název Pavlovice

Nejdříve je nutné vzít si na pomoc historii jiných obcí a měst. V dávných dobách, kdy se zakládala nová sídliště, bylo tenkrát jakousi módou dávat tomuto místu název, k němuž mělo toto místo určitý vztah nebo název po jeho zakladateli. Byla to většinou jména křestní, neboť příjmení byla vzácnější a málo používaná. Názvy osad a sídlišť nevznikaly najednou. Můžeme říci, že prodělávaly postupem doby určité změny, které čas od času se měnily. Naše nejbližší město se původně jmenovalo Vlašín. Naše obec se po zakladateli Pavlovi nazývala Pavlov. V pozdější době, kdy řeč a pravopis českého jazyka se utvářel a ustaloval, přidávala se k těmto jménům koncovka "-ice". Tak také přidáním této koncovky vznikly Pavlovice. Tímto způsobem vznikl název i mnoha jiných známých osad např.:

Zdislav-Zdislavice

Petr-Petrovice

Václav-Václavice

Pavel-Pavlov-Pavlovice

Dnes tedy můžeme jmenovat celé stovky obcí i velkých měst, jejichž název má koncovku-ice.

Pavlovice

Jako obec taková, rozkládá se po obou březích středního toku potoka, vedoucího nevelkým údolím k řece Blanici. Svou polohou je většina obce na svažitém terénu obráceném k

severovýchodu. Střed obce je na návsi, kterou probíhala od roku 1925 hlavní cesta od Kladruhu přes malou stranu okolo rybníka zvaný "Selský" přes návsi, dále vzhůru mezi čp.7 a čp.12 a připojovala se na silnici Vlašim - Štěpánov. Pavlovice nemají žádné historické památky. Obyvatelé naší obce byli již od pradávna zemědělci a jejich povolání se udrželo až do dnešní doby. Usedlosti od čp.1 až do čp.16 jsou postaveny průčelnými štíty kolmo k návsi, takže celek tvoří jakousi nepravidelnou podkovu. Toto uspořádání domovních bloků do tvaru podkovy má většina osad, obcí a měst. V dřívějších dobách měla tato seskupení velmi důležitý obranný charakter. Obec je rozdělena na tři části. Největší část tvoří většina zemědělských usedlostí okolo návsi. "Malá Strana" je část obce na protějším mírném jižním svahu, kde bývaly pouze čtyři zemědělské usedlosti. Jsou to čp.20,21,22 a 23. Usedlost čp.22 byla svobodnická - byla osvobozena od roboty. "V Doubí" je nejstarší část obce a také počátek založení Pavlovic. Čp.26 býval panský dvůr patřící Auerspergům z Vlašimi, který byl v sedmdesátých letech XI X. století zrušen. Zbylé objekty později sloužily jako hájovna, z níž polovina stodoly a obytné místnosti stojí ještě dnes. Asi 40 ha polí bylo zalesněno tam, kde se dnes říká "V Pasekách". Posledním nájemcem dvora byl žid Kolínský, který na tom špatně hospodařil, což byl právě důvod, že došlo ke zrušení dvora. Podle starých pamětníků prý na jeho polích rostl jen pýr, šťovík, luštinec a stoklasa. Nedaleko je rybník, který též patřil ke dvoru, říká se mu rybník "Mlejnský" nebo "Mlejňák". Čp.25 pod hrází mlejského rybníka býval mlýn, spíše jenom mlýnek, který dvakrát vyhořel.

V čp.28 stála V Doubí do roku 1932 nejstarší dřevěná roubená chalupa.Říkalo se jí "Pomahačova chalupa".Vypráví se o ní,že prý v dávných dobách sloužila tato chalupa jako vinopalna.V poslední době,než byla zbořena,měla dva majitele,jimiž byli Antonín Šimánek,který si postavil v Pavlovicích čp.52 a Jan Kopecký,nazvaný "Dáda". Čp.42 bylo v XI X.století majetkem několika židovských generací-Kaudes,Goldové a poslední žid Hynek Tu''rk.

Ves Pavlovice leží na Českomoravské vysočině, 3 km severovýchodně od města Vlašimě na 49.stupni a 43minutách severní šířky a 14°55' východní délky,ve výši 417m nad mořem.Středem vsi protéká nevelký potok údolím "hlubokým",který u Ušípanova mlýna vtéká do řeky Blanice. Nedaleký památný vrch Kostelík,zvaný dříve Jirina Kladerubská,nebo později Hůra Kladrubská,dosahuje výšky 533 m nad mořem. Chceme-li vědět o zdejší krajině co prožíval v dávných předhistorických dobách kraj a s ním i území na kterém leží Pavlovice,je třeba si uvědomit,že sdílely zhruba stejné osudy jako ostatní území Čech. V.Novotný ve svém díle"České dějiny "napsal: Archeologickým bádáním je dnes zjištěno,že člověk sídlil v Čechách již v době několik tisíciletí před Kristem. O nejstarších obyvatelích naší země,kteří neznali ještě písmo,nezachovalo žádných památek. Archeologické vykopávky však dokazují,že naše země byla již více než 3000 let před Kristem v mladší době kamenné osídlena zemědělským lidem. Z té doby pocházejí nálezy hrobů se skrčenými kostrami,kamenné mohyly a popelnicová pole.Nebylo to ještě souvislé osídlení celých Čech,ale patrně

ponejvíce jejich rovinných částí. O tom ,že i náš kraj byl již v té době třeba jen řídce osídlen,svědčí nález sekery z doby kamenné v Křížově pod Blaníkem. V Domašíně na poli nad starou silnicí bylo vykopáno několik popelnic s popelem a s kousky kostí vzdálených od sebe 2 až 5 kroků. Nález dokazuje,že osada byla zde založena již v dobách pohanských.

Promluvila tisíciletí

Je to až neuvěřitelné,že by se v Pavlovicích našly né po staletích,ale po tisíciletích tak vzácné vykopávky. V Doubí r.1926 na obecním pozemku postavil Alois Horálek rodinný domek čp.49. Nynějším majitelem tohoto domku je Fr.Seligr zaměstnanec Blanických strojírén ve Vlašimi.Na dvorku při odkopávání svažitého terénu v hloubce asi 1m našel jakýsi zuhelnatělý předmět v domění,že jde o kořen z nějakého stromu.Při dalším kopání narazil na kámen do něhož tento domělý kořen končil,jaké však bylo jeho překvapení ,když zjistil že vlastně našel kamennou sekeru i s nasazeným topůrkem,jenže již na kousky rozdrobeným.Vzácný tento nález byl odevzdán do Podblanického musea na Jemništi.

Záhada č.2.Při rozhovoru řekl mě pan Seligr že r.1942 našel v téže hloubce nedaleko nynějšího místa nálezu přesně opracovanou kamennou kouli velikosti velkého pomeranče.Děti si prý s ní hrály až se ztratila.Koule prý byla ze stejného materiálu jako nalezená sekera.

Překvapení č.3

Dále říkával p. Seligr,že jeho otec také při kopání v těchto místech našel dva "hrnce",ale to nebyly jen tak všelijaké

obyčejné hrnce jak se později zjistilo. Byly to dvě krásné neporušené popelnice zdobené pěkně lesklými kamínky. Škoda že z neznalosti věci se tyto "staré hrnce" rozbily a třepiny z nich asi už nikdo neuvidí.

Roku 1960 upravovalo se hřiště pro mládež na bývalé louce "Na Oboře". Potok který vedl okolo cesty a čp.47 byl převeden na protější stranu, okolo louky kde se říká "Na Pouskách". Po několika letech prohloubila voda koryto potoka a v těsné blízkosti čp.49 odkryla voda dřevěný most, který vedl k místu těchto nálezů. Není vyloučeno - a všechno nasvědčuje tomu, že podél potoka je zanesen kamenný val a kdo ví co ještě skrývá země a čas. A nyní co říci na konec? Nikdy nebylo slyšet od našich dědů a pradědů že by v těchto místech bývala nějaká tvrz nebo sídliště. Odborníci se shodují v tom, že dávno-dva, tři tisíce let před Kristem v mladší době kamenné vedla zdejším krajem důležitá cesta, kolem níž vznikala dočasná sídliště, ale to tu Pavlovice ještě nebyly! Možná že i v našem bližším okolí našly se v minulých dobách stopy tohoto pravěkého osídlení, zejména kamenné motyky, sekery v podobě klínu, jímž říkali naši předkové "hromové klíny" nebo jiné kamenné nástroje o jejichž nálezech nebylo však dosud nic uveřejněno. První dějinné písemné zprávy o naší zemi zaznamenali Římané. Asi v r.388 př.Kr. proniknul do naší země z nynější Francie zbrojnou mocí národ keltský, zvaný Bajové a zde se usadil. Po nich nazvaná byla naše země Bohemia. U západních evropanů sluje tak podnes. V Čechách i na Moravě založili mnohá města. V roce 375 po Kr. vtrhli z Asie do Evropy divocí a ukrutní Hunové, kteří přepadali okolní národy a prodírali se k

západu. Napadené národy ze strachu před nimi opouštěli svá sídla a hrnuly se na západ. Tak nastalo stěhování národů, které trvalo přes 100let. V r. 450 táhnul hunský panovník Attila s vojskem, které čítalo podle zápisů 700.000 mužů přes dnešní Čechy do nynější Francie a po své porážce v Katalánii táhl zase přes Čechy zpět do Uher. Je jisto, že dvojí tažení tak ohromného vojska mělo pro zemi veliké zhoubné následky. Města kdysi vybudovaná od Bojů, pokud se do té doby zachovala, úplně zanikla. Za tohoto stěhování národů stěhovali se i Slované, z nichž jeden kmen, vedený Čechem, přešel z území nynějšího Sovět. svazu z rovin za řekou Vislou v r. 451 po Kr. do naší země, ovládl zbytek zdejšího obyvatelstva a zde se usadil. Podle svého vůdce nazývali se příslušníci tohoto kmene Čechové a nazvali tak i zemi v níž se usadili. Čechové bydleli v nízkých chalupách, které roubili ze dřevěných klád, střechy pokrývali šindelem nebo došky. Tato dřevěná obydlí stavěli někde po různu, jinde ve skupinách nejraději v lesích na nepřístupných místech, u řek, jezer a bažin, kde se nemuseli tolik obávat nepřítelů a snadněji se mohli ubránit. Když se rod rozmnožil, založil si novou osadu a postupem času obývali příslušníci téhož rodu i několik osad. Příbuzné kmeny tvořily dohromady kmen v jehož čele stál vladyka. Již ve staroověku uvádí se v Čechách 12 takových kmenů, z nichž jeden z nejsilnějších, zvaný Zličané, sídlil na Kouřimsku. Knížata, vládoucí na hradu Zliči, jimiž byli v 10. stol. Slavníkovci přenesli kolem roku 950 své sídlo ze Zliče na hrad Libici (u Poděbrad), kde vedli skvělý dvůr. Kníže Boleslav II., který byl proti nim nepřátelsky zaujat, dobil se silným vojskem jejich

hrad Libici a povraždil všechny Slavníkovce a patrně tehdy spálil i hrad Zlič. Po zániku Slavníkovců a hradu Zlič stalo se střediskem Zličska Kouřim. Patrně Zličané jsou našimi původními prapředky; razili i vlastní mince. Čechy byly až do r. 873 pohanské. Teprve český kníže Bořivoj dal se na Moravě r. 873 pokřtít od sv. Metoděje a dal šířit křesťanství v Čechách.

V 9. až 13. století bylo v Čechách mimo obdělávané části země ještě mnoho neprostupných hlubokých lesů, v bylo mnoho zvěře, ale nebylo v nich cest a k orientaci sloužily jen vrcholky hor, řeky a potoky. Dálkových cest bylo v Čechách velmi málo. Až do konce 10. století to byly jen stezky zemské, vedly ze středu Čech od Prahy na hranice a pak dále do sousedních zemí. Jen po nich bylo možno přejít močály a bažiny a překročit pohraniční hory. Teprve za prvního českého krále Vratislava II. 1061 došlo k první veřejné stavbě cest v Čechách. Byly to jen úpravy starých stezek na cesty vozové, které se rovnaly asi dnešním neudržovaným cestám polním. Nejznámější z nich byla stezka zlatá čili prachatická, vedla Šumavou z Prachatic přes Volary do Bavor. Ještě mimo jiných vedla z Prahy naším krajem přes Benešov, Domašín, Vlašim, Čechtice na Havlíčkův Brod. Z této cesty vedla již tehdy cesta z Vlašimě přes Štěpánov na Kutnou Horu, Pardubice, Vysoké Mýto a Litomyšl na severní Moravu. Před Štěpánovem "u ručiček" odbočovala cesta na Kouřim. Mosty přes řeky na těchto cestách nebyly; cesta vedla vždy přes nejmělkčí místo řeky, zvané brod, kde cestující řeky přebrodili. Ve Vlašimi býval brod v místech, kde nyní stojí

železný most. Cesta vedla po pravém břehu na náměstí pak dále k Pavlovicům. Železný most postaven byl roku 1904. Tak asi vypadala naše krajina před založením Pavlovic a dlouhý čas ještě potom.

27.11. MCMLXXI .

Pomístná jména

Na katastrálním území obce Pavlovice jsou již po několik staletí známá pojmenování některých částí katastru. O tom jak vznikaly místní názvy dalo by se napsat mnoho a bylo by to zajímavé čtení. Kdy a jak tato pomístná jména vznikla je dost obtížné říci, již z toho důvodu, že nejsou o tom vedeny žádné zprávy ani zápisy. K obecnému označení určují pomístná jména místa, kde se v katastru nalézají a většinou mají k tomuto místu určitý vztah. Proč se tato pojmenování udržela po několik staletí až do dnešní doby, najdeme vysvětlení v tom, že je dědila jedna generace od druhé, dalším činitelem bylo, že zemědělci v tomto úseku katastru měli vlastní pozemky. Jak stará jsou v Pavlovicích některá pojmenování ukáže nám několik dat z gruntovní knihy z roku 1558, kdy Aleš Klenovský rozdělil panství Vlašimské na dva díly. K druhému dílu mimo jiné patřil v Pavlovicích dvůr Blanický s tvrzí pustou, mlýn Ušípaného, les který slove Němčí, les "Hluboký" pod Pavlovici, háj pojmenovaný "V Borku" k polím Ratajským, háj jež slove ve Věkově nad "Břískem".

Po druhé světové válce od roku 1948 kdy počala se vesnice socializovat, to jest zakládat tak zvaná "jednotná zemědělská

družstva" nastalo mnoho změn. Orná půda se scelovala ve velké bloky, zmizely v katastru celé stovky mezí které dělily pole vlastníků, některé cesty a pěšiny se zrušily, jiné se zase udělaly, takže celá krajina změnila se k nepoznání. Lidé stárnou a těžko za 10 let najdeš kdysi svoje pole třeba "Za Drahy", "u Břísku" nebo jinde. A příští generace? Ty asi těžko budou vědět že tam někde se říkalo "Na Mejtku", na "Stráňce", že jeho otec nebo děd měl někde "V Hlibokém" nebo na "Hrbech" pole. Důležité je všimnouti si také toho, že každý majitel pozemků měl ještě svoje pojmenování jak na kterém poli, louce nebo v lese se říkalo. Bývalo dosti případů, že koupil pole nebo jiný pozemek jeden zemědělec od druhého, tak se prostě na tomto pozemku říkalo podle jména dřívějšího majitele, na př. "Na Strnadovom", "Na Davidovom" atd, ovšem že tato pojmenování se dlouho neudržela. Nejznámější pomístná jména na katastru Pavlovickém jsou tyto:

"V Hlibokém, Na Hrbech, Na Havrankách, V Pasekách, Panské louky, V Borku, U Obecníka, Za Drahy, Na Stráňce, Za Doly, U Břísku, Na Udoleznách, Za Křížem, Nad Vindrovi, Na Okolišti, U Touně, Na Mejtku, Na Hůrkách, Na Pastvišti, V Potokách". Zajímavé je pojmenování "Za Drahy". Těžko by si čtenář vysvětlil jak vzniklo jméno "Draha". Je to název velmi starý a označuje pozemek neplodný-neobdělávaný, spíše jako pastviště na kterém si také hráli děti. "Draha" nacházíme v Čechách i v mnohých obcích, takže není v Pavlovicích toto pojmenování ojedinělé. Všimněme si na východní straně obce pastviny táhnoucí se podél Panských luk až k lesu, která se do dnešní

doby nezměnila. Toto jsou ony původní "Draha" a okolní pozemky jsou "Za Drahy".

Bylo by neodpustitelnou chybou, aby my dnešní generace měli jsme dopustit, aby pomístná jména po předcích zděděná upadla navždy v zapomenutí!

V Pavlovicích v říjnu 1968.

Musíme si uvědomit, že Pavlovice již od svého založení měli a mají k Vlašimi vždycky určitý vztah, ať již to byly události církevní nebo obchodní či poddanské, neboť Pavlovice byly od nepaměti až do roku 1848 poddanými vrchnosti Vlašimské. Není možné zachytit v naší kronice pro obsáhlost všechny události které se týkají dějin města Vlašimě, vybral jsem pouze jen některé nejzajímavější statě, které obohatí naši kroniku.

V Pavlovicích v září 1968.

Držitelé panství na Vlašimi.

Páni z Vlašimě znaku orlice do roku 1363

Druzí páni z Vlašimě-Jenštejna 1363-1413

Rytíři Svidničtí z Chotěnic na Vlašimi 1413-1442

Od válek husitských až do války třicetileté.

1. Páni Trčkové z Lípy na Vlašimi 1442-1546

2. Rytíř Markvart Stranovský ze Svojetic 1546-1550

3. Rytíř Aleš Klenovský ze Ptení 1550-1558

4. Rytíři Vostrovcové z Kralovic 1558-1621

Od války třicetileté až do roku 1945

Ferdinand II. 1621-1622

1. Páni z Talberka 1622-1665
 2. Kněžna Božena z Porcie Kavková z Říčan 1665-1681
- Hrabě z Weiszendorfu 1681-1715
Hrabě z Trautsandu 1715-1744
Knížata z Ausperka 1744-1945

Trčkové.

Bratři Trčkové z Lípy pokud vládli společně na Vlašimi ,dostavivše kostel r.1523,dali 2.listopadu 1524 k špitálu celou ves Pavlovice a to dědičně s dvory poplužními a kmetci se vším příslušenstvím,12 usedlostí osazených a 2 pusté z nichž ročně šlo platu k špitálu 18 kop a 31 tehdejších grošův českých a 42 slepic. Sobě i budoucím pánům na Vlašimi ničeho tu nevyprávěli,než toliko samé panství to jest moc vrchnostenskou,žádajíce a zavazujíce obec Vlašimskou na budoucí časy,aby chudé ve špitálu ochraňovali,opatrovali a na každý čas sedm osob ve špitále vydržovali. Za poručníky toho dědičného platu k špitálu navždy učinili výslovně purkmistra ,konšely i všechnu obec města Vlašimě. Když to obec bude konati,vrchnost Vlašimská nemá moci proti tomu odpor klásti,jak to blíže obsahuje sama nadační listina,zde na památku podaná.

My Zdeněk a Mikuláš,vlastní a nedílní bratři z Lípy na Vlašimi,tímto listem všem nynějším i budoucím oznamujeme, že jsouce zdravého rozumu a dobré paměti, špitál kterýž v městečku našem Vlašimi pro chování v něm chudých a bytu jich zřízen a způsoben jest k němužto nadání nějaké platu prve učiněného a na lidech odkázáno jest.

Na časy věčné i budoucí ves, kteráž slove Pavlovice s dvory poplužními kmetcí, dědinami, lukami a slepicemi na kterých sedí zejména tito, jak který platí, kterého poplatku, to vše na české groše počítajíce.

Jména povinných, kteří o chudé ve Špitálu starati se budou

Vávra-Meduna ouroku sv. Havelského.....1/2 kopy tolikéž sv.

Jiřského 2 slepice

Průcha-Kroupa -//-1/2 kopy 7 gr

-//- -//-

Rychtář -//-47 1/2 groše

-//- 6 slepic

Holub -//-56 1/2 -//-

-//- 2 slepice

Hošta -//-46 1/2 -//-

-//- 2 slepice

Martin -//-46 -//-

-//- 2 slepice

Jan Mikšů -//-54 -//-

-//- 2 slepice

Vrbata -//-49 -//-

-//- 2 slepice

Kosík -//-50 -//-

-//- 1 slepice

Janek -//-15 -//-

-//- 1 slepice

Prch	-//-44	-//-
-//-	6 slepic		
Martin	-//-13	-//-
-//-	2 slepice		
Spustého též	-//-13	-//-
-//-	8 slepic		
Spustého též	-//-35	-//-
-//-	6 slepic		

Tomu na vědomý a dokonalejší jistotu a pevnost, pečeti naše vlastní, jistým našim vědomím a rozkázáním přivěsiti jsme dali k tomu listu dobrovolně. Což jest dán a psaný od narození Syna Božího r.1524 ve středu po slavném hodu Všech Svatých.

Rytíř Aleš Klenovský ze Ptení.

Památky po Klenovských ve Vlašimi jsou nový trh v městském znaku s písmeny A K Z P to jest Aleš Klenovský ze Ptení a velký zvon jež darovali kostelu paní Johanka Klenovská a její bratr Vilém Vostrovský z Kralovic roku 1588. Z rodu Klenovských připomíná se ještě rok 1600. Gabrice Klenovský ze Ptení koupil t.r. ve čtvrtek po sv.Linhartu 9.listopadu dvůr v Pavlovicích od Jana Svobodníka se vším příslušenstvím a plným panstvím.Zatím vládl nad celou Vlašimí Jan Vostrovec syn Vilémův. Aleš Klenovský byl velice zadlužen, podle tehdejšího práva od věřitelův i vězněn.abý pro dluhy spravedlivé jest každému jak na poctivého rytíře záležití zaplatiti chtěl. Rozdělit panství Vlašimské s povolením nejvyšších úřadů zemských na dva díly v pondělí dne po sv.Jilí roku 1578. První díl patřil

mladšímu bratru Janovi, druhý jemu. Popis onoho dílu zachovaný mezi listinami obsahuje jak Vlašim mezi ně rozdělena byla, které jiné věci ,které domy ve Vlašimi od Pavlovské ulice počínaje k němu patřily. Tvrz pustá, dvůr Blanice v Pavlovicích.

Lesové k dílu tomuto:

Les který slove Němčí, les Hluboký pod Pavlovici, háj jež slove v Borku k polím Ratajským, háj ve Věkově nad Břískem, háj Řimovský, za "Kladeruby" Petřinská Hůra, Mlýn Ušípaného.

Viz pomístná jména.
1968.

Psáno 30.října

Rytíři Vostrovcové.

Svobodný pán Jan Vostrovec na Vlašimi patřil mezi největší držitele panství a přední pány v celém okolí. Když vypuklo osudné povstání nekatolických stavů roku 1618 proti králi Ferdinandovi II., jenž v zemích rakouských nekatolíky potlačoval, sešli se čeští stavové proti zákazu královi dne 23.května 1618 k poradě v Praze, vtrhli na hrad a vyházeli místodržící Martinice a Slavatu do hradního příkopu. Téhož dne zvolili si vládu 30 direktorů. Vlašimský pán Jan Vostrovec se této porady nezúčastnil. Spory obou stran vypukly v zjevný boj. Stavové čeští zvolili si dne 26.srpna 1619 nového krále Bedřicha Falckého (zimní král) pro nějž hlasoval i Jan Vostrovec. Došlo k nešťastné bitvě na Bílé Hoře v neděli v poledne 8.listopadu 1620. Za jednu hodinu bylo vojsko stavů

českých poraženo. Ferdinand I I . opanoval země české, strestal odbojné stavy, těžce sáhl i na poddaný lid nevinný. Němci, Vlaši, Španělové, Švédové, vojska cizí po městech a vesnicích nesmírné škody činili. Následovalo hrozné pronásledování vinných i nevinných, děsné pustošení naší vlasti. Mnozí páni a rytíři čeští byli hrdla, cti a statkův odsouzeni, 27 jich bylo dne 21.června 1621 na Staroměstském náměstí popraveno. U Vlašimského Jana Vostrovce zjištěno bylo, že hlasoval s direktory pro Bedřicha Falckého, měl býti sťat s jinými na Staroměstském náměstí ,trest byl změněn v doživotní žalář, všechno jmění bylo mu vzato. I nevinné jeho manželce bylo mnoho jmění pobráno a jiní Vostrovcové těžce pokutováni.

Konfiskace panství Vlašimského.

Janu Vostrovcovi bylo vzato a ke komoře královské uято: Statky Vlašim, Domašín a Věžníky, město a zámek Vlašim s pivovarem, mlýnem, dvorem poplužním se 7 lány dědin orných, s ovčínem a 1400 skotu ovčího, dvory Skalkovský se 4 lány. V Pavlovicích dvůr Blanický s tvrzí pustou, mlýnem Ušípaného se 3 lány, vsi Pavlovice, Kladeruby s kostelem dřevěným od sedlákův sroubeným a od obce vydržovaným, v němž se toliko o mistru Janu s Husince kázalo. Ves Římovice, Bolina, Kondrac a ještě celkem 43 obcí patřící k panství Vlašimskému. Dům v Novém městě Pražském, též statek kláštera Strahovského. Jistiny 15 800 kop míšenských. Na penězích hotových 3 932 kusův dukátů

2243 tolarů Ferdinandských, mimo to na klenotech zlatých, diamanty, rubíny a mnoho vzácných věcí. Vytčené peníze a klenoty manželka Vostrovcová jakožto svůj majetek ve třech truhličkách železných v domě svém v Praze do záchodu ukryti dala, obávající, aby od vojáků po bitvě Bělohorské domy drancující nebyli jí vzaty. Skryš tato vyzrazena byla a na císařské poručení zvláštním komisařem z Vídně nařízeným ze záchodu po těžké práci dvoudení při kteréž komisař jak si stěžoval nemálo smradu vystáti musel, začez si hned mnoho z peněz a jiných vzácných věcí vzal. Veškeré jmění Vostrovcovi konfiskované vynášelo sumu 150 000 zlatých nebo 40 000 dolarů k ruce císařově ujaty byly. Šla pak tehdy pověst, že někde v zámku Vlašimském zazdil Vostrovec ještě velký poklad.

Válka třicetiletá, její následky pro Pavlovice a okolí.

Mikuláš Dačický z Heslova v pamětech svých píše:

Nejhorší doba nastala všem, když zkázonosná nesvornost a nesnášenlivost, pronásledování jedněch od druhých, panovačnost vedli k osudné bitvě na Bílé Hoře r. 1620, když vítězové zneužívajíce moci své stíhali nejen povstalé pány a rytíře, nýbrž i lid poddaný, zničili šlechtu nekatolickou a těžce sáhli vědomě na celý národ. Dopustili se podobné chyby jako tato šlechta po bitvě u Lipan r. 1434, když zneužila vítězství svého na potlačení lidu poddaného. Co učinila tehdy lidu, stalo se jí po 200 létech v obou případech na veliké neštěstí národa českého.

Jak velice byla naše vlast zubožena ukazuje nám i pohled na kraj náš. Hned po bitvě na Bílé Hoře přihnalo se vítězné vojsko do naší krajiny, všude pleníc a pálíc takže mnoho vesnic úplně vyhubeno bylo, vzláště u silnic k cestě k Vlašimi. Ve Vlašimi vypálilo a vyplenilo zámek a město, většina domů stála dlouhá léta spálená a lidu prázdná. Celkem leželo r.1665 na panství Vlašimském 140 statků pustých, celá čtvrtina všech a pět šestin polí leželo ladem. Celá krajina dlouho žalostivě vyhlížela, spálené domy, celé vesnice nemohly býti znovu vystavěny.

Časem proměnily se města v pustiny, vesnice v sutinách porostly lesy nebo srovnány byly se zemí, příroda stromovým a osením přikryla bídu a poušť jež způsobila lidská ruka nenávisti a panovačnosti. Ještě větší bída a nouze nastala, když Švédové u Jankova 6.března 1645 zvítězili, do Vlašimě vrazili, město vypálili a obyvatele oloupili. Nejhuře vedlo se v sousedních obcích, kde bylo více pustých domů a polí. V Pavlovicích 5 spálenišť, v Domašíně 15, v Radošovicích 9, Štěpánov 7, Zdislavice 9, Římovice 3, Kondrac 13. Některé rodiny úplně vyhynuly, nebo se odstěhovaly. Ne jen v nejbližších létech po záhubné válce, nýbrž ještě 60 let po ní byly domy pusté, pole ležela ladem, neměla majitele a nevědělo se vůbec čím pole jsou. Na konec přišel obrat k lepšímu, ačkoliv po dlouhé době. Po hrozných létech válečných a zhoubných požárech nastal na dlouhý čas mír.....

Země česká byla během třicetileté války zpustošena tak, že po mnohých hradech a lidnatých dědinách nezůstalo ani památky. Zde na Vlašimsku během této války tak úplně zanikly vsi Věžníky, Lačínov a Metličany, Libětice a Chrástovice u

Čechtic, směrem k Blaníku Libošovice, Jinošov a Machlov. Více jak dvě třetiny obyvatelstva Čech zahynulo mečem, hladem a morem. Ze třech milionů obyvatelstva zbylo po této válce v Čechách pouze 800 000. Nebylo proto dost lidí práce schopných, nebylo potahů, nářadí, nebylo možno všechna pole obdělávat, nebylo často ani co zasít. Na některých místech rolníci sami se zapřáhli do pluhů, třeba 8 táhlo pluh a jeden oral, jen aby kousek pole obdělali. Ale často ani to nesklidili i když to právě nesebrala vojska. Daně byly stále zvyšovány, hlavně též z důvodu, že válkou se velmi snížil počet poddaných. Poddaní na gruntech velice zbídačeli, stali se úplnými nevolníky svých pánů, během 17. a 18. století upadli pak v tuhé nevolnictví. Stalo se mnohokrát, že hospodář nemoha obstáti, opustil grunt a zběhl, stavení spadlo pokud nebylo vypáleno, pole pomalu zarostla travou a křovím. Tam kde vrchnost shledala, že jí nebude možno v dohledném čase znovu osadit novými poddanými, připojila tyto zpustlé lány ku svým dosavadním dvorům a to nejen jednotlivé opuštěné grunty, ale i celé opuštěné vesnice, jako se to stalo v našem okolí s vesnicemi Jinošov, Libědice, Lačínov, Věžníky a Metličany. Z některých zaniklých vsí zřídila vrchnost své nové panské dvory, pro něž pak rozmnožovala své nároky na robotní povinnosti. V Pavlovicích zůstaly ještě za 17 let po 30.leté válce dvě selská stavení neobnovená, rozbořená a opuštěná s poli ležícími ladem. Jejich držitelé bývali Kříškovský a Mačkovský, každý z nich držel 24 strychů polí. Za třicetileté války stíhaly lid nejen útrapy válečné, ale i nastoupilo ještě pronásledování náboženské.

V roce 1627 vyšlo nařízení, aby všichni obyvatelé kteří by z víry podobojí na víru katolickou nepřestoupili, statky své mezi katolíky rozprodali a v šesti měsících z české vlasti odešli. Poddaní podléhající robotě nesměli se však vystěhovat a byli násilím nuceni k víře a obřadům katolickým. Do kraje byli vysláni komisaři duchovní i světští s vojskem, aby nařízení toto provedli. Někde vystupovali s bezohlednou krutostí a lid jenž měl opustit domov, statky, své přátele a z vlasti odejít do vyhnanství se bouřil a zoufale se bránil; stejně tak i lid nucený násilím ku změně víry.

V tehdejší kraji kouřimském, k němuž patřil i obvod vlašimského panství, vzbouřilo se r. 1627 přes 8000 sedláků a měšťanů. Vedli je páno Adam z Hodějova, pán z Michalovic, dva Lvové z Rožmitálu, pan Jiří z Těchemic a bývalý kaplan v Čáslavi Ulický. Dobyli zámku v Ratajích, Šternberku, v Domašíně a ve Vlašimi. Vlašimští svého hejtmana na zámku stali, hlavu jeho narazili na tyč a tělo rozsekali, protože jednoho kněze podobojí přijímacího umořil. Pak táhli k Benešovu kdež vyplenili klášter. Na to však byli vojskem rozehnáni, někteří zajati a popraveni. V témže roce byl potupně zbořen husitský kostelík na Hůře kladrubske.

Za 6 let po skončení třicetileté války v r. 1654 proveden byl v Čechách pro berní účely soupis všech usedlostí a zemědělské půdy zvaný Berní rula. V tomto soupisu uvedeny byly pavlovické usedlosti tak jak je uvedeno na následující straně.

**Ves Pavlovice: panství Vlašim, kraj Kouřim
Berní rula roku 1654**

Sedláci:	rol.strychů	seje na zimu	jero	potahů	
krav	jalovic	ovcí	sviní		
Adam Mata		31	10	9	2
5	2	6	2		
Matěj Beranů		32	10	10	2
3	2	18	2		
Tomáš Kučera		24	8	7	2
2	3	4	2		
Tomáš Zavíral		28	10	2	2
3	2	-	2		
Jiřík Brouma		30	10	8	2
4	1	6	6		
Jakub Dušek		31	10	9	2
2	3	11			
Jiří Paloušek		30	10	9	3
4	3	6			
Jan Hattas		24	8	8	2
3	3	-			
Václav Hrubeš		24	8	7	2
2	1	-			
Matouš Doležal		26	9	7	2
3	3	4			

Chalupníci

Mikuláš Pašek		13	4	4	2
2	-	-			

Jan Chrudimský	13	4	4	-
2	1	4		
Václav Lacina	11	4	3	-
2	1	-		

Stavení
zbořený a pustý

Křížkovský	24	-	-	-
-	-	-		
Mačkovský	24	-	-	-
-	-	-		

Popisná čísla usedlostí nejsou zde uvedena, protože nařízení o označení domů popisnými čísly bylo vydáno až r.1770. Usedlosti svobodníků a nemovitosti vechnosti byly popisovány a označovány samostatně.

Podle Berní ruly bylo ještě v roce 1654 šest let po třicetileté válce v Pavlovicích jen 192 korců ladem ležících a 48 korců pustých a porostlých.

V létech 1686 až 1747 byli v Pavlovicích podle vlašimských farních matrik m.j. tito usedlíci:

Jiří Doležal se ženou Apolenou 1688

Tomáš Doležal se ženou Dorotou 1697-1715

Samohel Doležal se ženou Maržou 1709

Václav Drnovec se ženou Dorotou 1692-1708

Jakub ml. Hrubec se ženou 1692-1702

Martin Chleborád se ženou Magdalenou 1714
Martin Kačena se ženou Dorotou 1699-1701
Martin Mářů se ženou Maržou(Mářou) 1688
Jiří Marža (Mářa) se ženou Rozynou 1719-1731
Josef Nerad v čp.3 1775
Tomáš Růžička se ženou Annou,svobodníci 1779
Karel Straniak (Straníček) se ženou Marií svobodníci 1778
Martin Vobořil v čp.10 se ženou Annou 1783
Martin Vrabec,zvaný též Mářa se ženou Marií 1711-1726
Jan Havlín v čp. 18 1783

Po bitvě Bělohorské držel po konfiskaci panství vlašimské jeden rok Habsburk Ferdinand I I.. Česká šlechta byla všude vyhnána nebo povražděna,na její místa za zásluhy k Ferdinandovi dosazena cizí šlechta německá.Tak stalo se i na Vlašimi. Přistěhovalo se mnoho cizích lidí,kteří tu jen dobré živobytí hledali.Dostali se i k obecní správě a nedobře vedlo se obci i lidu domácímu,že nad jiné vynikající,aby se odrodilým pánům zavděčili. Někteří rodáci měnili i své poctivé jméno otcovské.Psali se německým způsobem. Když poklesává úcta k předkům,řeči mateřské,láska k národu a vzmáhá se prospěchářství ke škodě jednotlivců i celku,není dostatečná péče a vzdělání mizí bývalá vzdělanost. Školy jindy proslulé byly zanedbány,zhoršily se poměry domácí i podanské. Ale všeho do času!

Bedřich z Talmberka přikoupil roku 1627 k Vlašimi statek Václava Chobotského,tvrz a ves t.č.spáleníště Tehov,ves

Rataje, Zdislavice, Chlum, Javorník a Římovice. Roku 1629 od města Vlašimě statek Beranovský v Pavlovicích. K záduší Hrádeckému tehdy Ctibořskému, nebo k záduší sv. Matouše pod Ctiboří nazvanému patřil statek Beranovský v Pavlovicích, darovaný roku 1487 od Oldřicha Machníka k záduší sv. Matouše na hrádku. Statek Beranovský byl v dnešních číslech 21 a 22.

"Dopadneš jako Kec u Jankova".

Říká 300 let staré přísloví, které se udrželo v našem kraji až do dnešních časů. Toto rčení jsem slýchal od svého otce i od jiných starších lidí, když chtěli naznačit že to s tebou nebo s někým jiným špatně dopadne. Je možné že si ani neuvědomili proč to říkají. Když se roku 1645 střetli Švédové s německým vojskem u Jankova ve válce třicetileté (1618-1648), velel německému vojsku vojevůdce Go"tz. V této bitvě se Švédy Go"tz (Kec) tuto bitvu prohrál a byl na hlavu poražen, proto s ním to tak špatně dopadlo. Daleko široko v okolí a dlouhá léta se vyprávělo o bitvě u Jankova a jméno Go"tz bylo tak známé a populární, že neupadlo vůbec v zapomenutí. Naši předkové, aby si toto německé jméno Go"tz přispůsobili svému jazyku udělali z něho "Kec". "Kec" prý byl člověk nečestný, nemluvil pravdu, každému s kým mluvil lhal a tady vzniklo další rčení. Když někomu řekneme: "To je kec", "To jsou keci", "On kecá", "Nekecej" atd., to znamená že to není pravda a jsou to keci po Kecovi.

Listopad 1968.

Nejvíce škod a loupeží napáchali v Čechách za vojny třicetileté Švédové. Mnohá švédská musea a galerie honosí se vzácnými památkami uloupenými v Čechách za války třicetileté. Jediné co nám v Čechách po Švédech zůstalo je jméno Švejda. Jméno Švejda pochází z doby války třicetileté, které prodělalo několik změn. Naši předkové používali toto jako jméno hanlivé. Na př. "Švejd"-"Švéda"-"Švejda", později tak zdomácnělo, že si jej lidé ponechali jako příjmení Švejda. V Pavlovicích známe jméno Švejda až v XI X. a XX. století. Josef Švejda č.p.16, Josef Švejda č.p.27, František Švejda č.p.47, Antonín Švejda č.p.48, Josef Švejda č.p.23 a nyní Jan Švejda č.p.47.

Záležitosti církevní.

Obyvatelé Pavlovic byli původně náboženství katolického. Od válek Husitských až do války třicetileté byli tehdy vyznání víry pod obojí, tak jako velká většina v Čechách vůbec. Nelišilo se podstatně od katolického, majíc tentýž základ učení křesťanského, totiž písmo sv.. Odchylovali se hlavně tím že podávali večeři páně pod obojí způsobu, chleba a vína a při mši sv. užívali jazyka Českého lidu srozumitelného, což jim církevní sněm v Basileji r.1436 povolil.

K zasvěceným svátkům počítali také den upálení Mistra Jana Husa 6.červenec, k jehož památce postaven a vysvěcen byl dřevěný kostelík na hůře Kladrubské. Na pouť chodili tehdy do tohoto kostelíka a v den sv. Máři Magdaleny na Blaník. Pouti na Hrádek zavedeny byly v XVI I .století, když katolická inkvisice potlačila Husovo učení. Bývalý kostelík M.J.Husi na hůře

Kladrubské byl potupně zbořen. Velký zlatý kalich z něho chová se na faře Hrádecké. Roku 1677...*)

V církevních záležitostech patřila Vlašim k děkanátu Štěpánovskému, od roku 1344 arcibis. Pražskému. K farní osadě její náležely obě městečka Vlašimská, to jest Pohuří a městečko dolní, dále Pavlovice, Bolina a Polánka. Původní kostel ve Vlašimi stál na témže místě jako dosud, na jižním návrší a byl původně slohu románského, jako jsou podnes v okolí, na př. v Kondraci, Libouni a jinde. Kostel starý časem již sešel a pán Mikuláš Trčka z Lípy dal nový v gotickém slohu vystavěti. Začalo se dne 14. března 1522 a dostavěn úplně následujícího léta r. 1523 jak ukazuje letopočet na klenutí presbiteria a znak Trčkův. Na památku toho byl na pravé straně nápis:

Léta po narození Syna Božího 1522 v pátek po sv. Rzehorzi založen jest tento chrám Boží z rozkázání a nákladů urozeného a stateczného rytírze pana Trczky z Lípy toho času pána na Wlassimi, kdež i dokonán jest téhož léta Páně 1523 v pátek po sv. Jilí. Bud' Bohu czest a chvála.

*) Roku 1677 podává děkan vlašimský Josef Gregor pražské koncistoři zprávu o pustém kostelišti na Jirině Kladerubské, že toliko patrné jsou stopy po objemu a velikosti oltáře. Dříve : Jirina Kladerubská, později : "Hůra Kladrubská", dnes : "Kostelík" kóta 535 nad mořem.

Na velké věži byl starý zvon 26 centů a 48 1/2 libry těžký, na malé vížce zvonek z roku 1502. Onen starý zvon se rozrazil a tehdejší páni obou dílů Vlašimě, pan Vilém Vostrovský držitel I I. dílu a paní Johanka Klenovská sestra jeho, dali s obcí roku 1588 nový zvon udělati. Ulil jej slavný zvonář Brikcí z Cimperka nákladem 343 kop a 51 grošů. Přidáno ke staré zvonovině ještě nová, tak že nyní váží 32 centů a 10 liber Pražské váhy, nebo 35 centů a 40 liber Vídeňské váhy. Průměr 4' 4' 9". Zvon tento byl slavnostně posvěcen a pojmenován "sv. Jilí" je starý 380 let a je na věži podnes. Za první světové války byly tři zvony mimo tohoto sebrány na vojenské účely.

Po válce byly ze sbírek občanů dva nové zvony koupeny. Nad lodí chrámovou do roku 1831 když byl kostel opravován, byla ještě jedna malá věž, tak zvaná sanktusová která se zbourala a již se nepostavila. Na této vížce byl onen zvonek z roku 1502. Hřbitov kolem kostela kde odpočívají od nepaměti naši předkové sahal až k samé faře - k dnešnímu děkanství. Staré mohutné lípy které byly nedávno odstraněny jsou svědkem původního hřbitova. Hřbitov starý byl roku 1859 zrušen a rozkopán a posvátná zem a prach z hrobů, proti všemu lidskému citu nešetrně odvezen a polích rozmetán. Zem koupil Fr. Neubauer z Vlašimě. Přitom byl odstraněn i kříž z roku 1746, který byl převezen na hřbitov nový a je tam podnes. Roku 1887 osada Pavlovice patřila k vikariátu Vlašimskému k arcibiskup. Pražskému a čítala celkem 369 katolíků a 7 židů, Vlašim 2 826 kat., 114 židů, Bolina 175 katolíků.

Jan Očko z Vlašimě arcibis. Pražský.

Jan Očko byl již od mládí svého s králevicem a potomním císařem Karlem I V. znám, stal se po vykonaných studiích jeho tajemníkem, dále byl kanovníkem Vratislavským. Roku 1351 biskupem Olomouckým, po smrti prvního arcib. Pražského Arnošta z Pardubic r. 1364 jeho nástupcem. Podporoval vědu a umění české. Na Vlašimsku vykonal právo patronátní, ve Velíši dosadil r. 1376 faráře. Spůsobil vůbec mnoho dobrého za života svého, kostelu Pražskému i všemu království českému, ctěn a vážen byl ode všech, jmenovitě i od vznešeného přítele svého krále Karla I V.

Otec vlasti odebral se na věčnost dne 29. listop. roku 1378, kterého za velkého smutku po celé vlasti arcib. Jan Očko z Vlašimi pochoval. Brzy po něm i náš šlechetný pán Jan Očko dokonav požehnaný život svůj dne 14. ledna 1380 ve věku 86 let.

Dvůr Blanice.

Tam kde se dnes říká pod "Kaštany", stával kdysi od pradávna dvůr Blanice. Jméno jeho dostal snad jen proto, že kolem něho tekla řeka stejného jména. Nedaleko na vysoké skále vévodila malebnému okolí stará tvrz chráněná řekou a hlubokým údolím. Na tvrzi této sídlili dříve majitelé dvora Blanice. Po dvoru Blanice zůstali až do dnešních časů jako poslední mohykáni jen staré trouchnivé kaštany a část zbořených sklepů. Zastav se poutníče na těchto místech a zavzpomínej na zašlé časy! Jak naši předkové bývali svobodni, jak za doby temna na tato místa chodívali na robotu, do nedalekého Ušípanského mlýna jezdili k panu "otci", aby obilí semlel. Je

tomu opravdu dávno, jen řeka Blanice teče kolem dál, vyhne se po splavu starému mlýnu, který také už domlel. Nenajdeš tam pana otce, ani stárka, cesta od Pavlovic zarostla travou a křovím a jen osamělý chodec zastaví se a řekne; tady někdy byl Ušípanský mlýn.

"Bejvalo tam, -bejvalo tam veselo, že se ani mlečům domů nechtělo!"

Dvůr blanický se všemi pozemky a bývalou tvrzí patřil snad již od svého založení k Pavlovicům, jak jest již v předešlých popisech uvedeno.

Nynější dvůr Čechov nazýval se původně "Peklov". Polovici dvora Peklova držel od obce Pavlovice na konci XVI I. století svobodník Čech, po němž dvůr nynější nese jméno Čechov. Dalším nástupcem po svobodníku Čechovi byl Jiří Kulík. Roku 1769 postoupila obec Pavlovice polovici dvora Peklova nebo Čechova vrchnosti vlašimské, ta zřídila zde větší dvůr, připojila k němu pozemky bývalé tvrze a dvora Blanice, jeden díl vyměnila r. 1842 s Vlašimí za jiné pozemky. Moje prababička, která ještě chodívala na robotu na Blanici, vyprávěla jak došlo k odtržení Čechova a Blanice od Pavlovic. Vrchnost nařídila a přinutila obec Pavlovskou k postoupení těchto dvorů, oddůvodňující to tím, že chudí lidé, voláci, koňáci a podruzi, kteří pracují ve dvoře až sestárnou, připadli by na obec Pavlovskou která by je nemohla uživit. Podle dřívějšího práva a zákonů, občan který byl přihlášen v kterékoliv obci po dobu 10-ti let, nabyt tak zvané Právo domovské, byl-li nemajetný a nemohl již pracovat, obec byla povinna se o něho postarat. Důkazem toho, že Čechov byl

také částí Pavlovic je čechovská chalupa v Pavlovicích, která patřila ke dvoru Čechovu. Je to dnešní čp.36. Roku 1804 byla částečně přistavěna některým z Hrubců. Dlouhá léta se tam říkalo u "Čechů", přestože tam nikdy žádný Čech nebyl. Mezi pozemky dvora Čechova měli do roku 1958 pole a louky některá popisná čísla v Pavlovicích. Čp.9,10,11,13.

Číslování domů v Pavlovicích.

Málo kdo ví, kdy a jak byla očíslována obec Pavlovice. Do roku 1770 nebyly domy i jiné usedlosti číslovány vůbec. Majitelé domů a zemědělských usedlostí byli označováni jen křestním jménem nebo příjmením a také obcí ve které bydlel, nebo se narodil. Tak tomu bylo za starodávna ve městech i na vesnicích. Důležitým orientačním označením některých domů, hospod, zájezdních hostinců i jiných význačných budov byly tzv. "Domovní znamení". Nad vchody těchto budov viseli nebo malovány byly ony domovní znamení, které byly provedeny i v uměleckém provedení a jsou někde zachovány ještě dnes.

"U třech podkov", "U kalicha", "U krále Jiřího", "U černého koně", "U strakatého vola", atd.

Roku 1770 1.října nařízeno bylo dvorským dekretem, aby vykonáno bylo sčítání lidu a k tomu i očíslování domů ve městech a usedlostí na vesnicích. Každý dům měl-li komín dostal své pořadové domovní popisové číslo. Za dobu 35 let vznikly určité nesrovnalosti a nedostatky s očíslováním domů a proto bylo znovu přikročeno k novému číslování domů.

Roku 1805 5.února byly znovu očíslovány všechny domy a usedlosti a tato domovní popisná čísla trvají podnes. Tímto novým číslováním se stalo, že některá dřívější čísla byly přehozena a některé usedlosti dostaly číslo jiné. V Pavlovicích při prvním číslování roku 1770 měl číslo 1 dvůr, dnes má číslo 26, dnešní č.p.1 mělo č.p.2, číslo 2 mělo 3 a všechny další čísla měly o číslo vyšší než je tomu dnes. Při jedné návštěvě Zemského archivu v Praze dostala se mi do rukou pozemková kniha z roku 1785 ve které již každý majitel usedlosti měl domovní popisné číslo. Bylo mě divné, proč v této knize měl Tomáš Příška v Pavlovicích číslo 15 když dnes je to 14. Proč Matěj Doležal měl č.p.16, dnes č.p. 15, Josef Zavíral č.p.3 dnes má číslo 2. Z tohoto poznání najdeme tady vysvětlení jak se to stalo.

Při druhém číslování tedy roku 1805 bylo v Pavlovicích 29 čísel. Proto si všiměme, že chalupy od č.p.29 které se postavily až po roce 1805 nejdou podle čísel do kruhového pořadí a jsou roztroušeny po obci v různých místech. Z toho každý pozná jak za sebou byly tyto chalupy stavěny. Za zmínku stojí také to, že v Pavlovicích roku 1729 bylo 8 židovských rodin, celkem 33 duší. Zajímalo by vás vědět kolik čísel mělo město Vlašim? Při prvním číslování roku 1770 měla Vlašim celkem 196 popisných čísel.

Január 1969. K.V.

Josefínský katastr.

Tak zvaný Josefínský katastr zaveden byl císařem Josefem I. roku 1785-1789. Pro zemědělství a jeho řízení měl tento

Josefínský katastr velký význam. Postupně ve všech obcích a městech změřeny a zamapovány byly všechny pozemky, pole, louky, lesy, ostatní jiné nemovitosti do katastrálních map v měřítku 1:2880, stanoveny jakostní třídy půdy, podle kterých se určoval výtěžek z pozemků. Měření na tehdejší dobu velmi přesně prováděli školení vojáci v míře sáhové. Každá parcela dostala parcelní číslo. Podle zvyklostí různých krajů byla používána jako základní jednotka míry sáh. Dále jitro, korec nebo jinak strych, joch a míra. Později všechny tyto staré míry byly převedeny do míry metrické to jest na ha. V Pavlovicích byla nejznámější plošná jednotka strych nebo korec což jest stejné, dále také míra.

Jeden strych nebo korec jest přibližně 0,29 ha

3 1/2 korce = 1-ha

míra = 0,2 ha

5 měr = 1-ha

Měrnou jednotkou kterou používali naši předkové k měření obilí byla míra nebo měřice, 4 věrtele = 1 míra - měřice, obilí se nevážilo, nýbrž měřilo jeho množství. Pro porovnání uvedu že 1 věrtel žita váží asi 16-18 kg a to podle jakosti.

Ve 2. polovině 18. století to jest za Marie Terezie a císaře Josefa II. nebylo dovoleno drobení zemědělské půdy, to znamená že bylo zakázáno od statků odprodávat nebo darovat jednotlivé pozemky, ale bylo povoleno rozdělit velké statky na dva stejné díly. Tímto způsobem vznikaly t.z. půlstatky. V této době, kdy mechanizace zemědělství byla nepatrná nebo dokonce žádná, bylo za roboty obtížné obdělávat 20 nebo více ha. Důvod k tomuto půlení byl docela jiný. Vrchnost

potřebovala více nevolníků a tímto způsobem se jejich počet zvětšoval.

Jak známo v Pavlovicích bylo roku 1524 pouze 14 zemědělských usedlostí a dvůr v Doubí. Další menší hospodářství vznikala půlením a později od velkých statků byla odtržena, prodána nebo darována část pozemků a tak se tvořila další malá hospodářství t.z. "chalupy". V pozemkových knihách, v matrikách i jiných listinných dokladech, byl v této době ustálen lidový název na př. "Sedlák, půlláník-půlník, chalupník nebo podruh". Podruh byl člověk nemajetný, neměl svoji chalupu ani pozemky. "Byl v podruží"

V Pavlovicích bylo rozděleno 5 statků. Mezi prvními bylo rozděleno č.p.12 z něhož vzniklo č.p.8, z č.p.11 vzniklo č.p.10, z č.p.6 vzniklo 38, z č.p.2 39 a z č.p.14 vzniklo č.p.33.

Jak byla prováděna tato rozpůlení? Ve většině případech rozdělovaly se usedlosti v rodině mezi děti nebo příbuzné, ovšem že se svolením vrchnosti. Každé pole, luka, les a jiné pozemky byly rozděleny vždycky na dva stejné díly. V případě že pozemek byl nestejné kvality byl rozdělen křížem na čtyři díly a každý dostal sice polovinu pozemku, ale křížem. V obci bylo nutné postavit další obytné stavení a hospodářské budovy. V Pavlovicích všech 5 nově vzniklých půlstatků bylo postaveno na pozemcích děleného statku a jsou jaksi vystrčeny mimo náves. Jsou to čísla 39, 8, 10, 33 a č.p.38 které r.1894 vyhořelo a již se nepostavilo, pozemky byly zase vráceny k původnímu číslu 6. Posledním majitelem č.p.38 byl Jan Kozel. Část zdiva z chléva této usedlosti stojí ještě dnes. Je důležité vědět, že hned při zakládání těchto 14 ti gruntovních

statků bylo dbáno na to, aby každá usedlost měla pozemky lepší i horší. Je dobře známo že právě ty horší pozemky byly postupně odprodávány od velkých statků těmto chalupníkům. Naši předkové na svých polích mnoho nesklízeli. Každá usedlost ať malá nebo velká měla t.z. "úhory". Každým rokem ležela 1/4 polí ladem-úhorem, zato plevelů rostlo na polích více než dost. Takový luštinec, stoklasa, koukol to jsou plevele dnes téměř neznámé.

Se zavedením katastrálních obcí souvisí zmínka v kronice obce Tehova, že od roku 1785 v dnešním č.p.3 v Tehově byl rychtář Matěj Lebl který spravoval pět obcí.

Tehov, Petřiny, Kladruby, Řimovice a Pavlovice. Z každých uvedených obcí spravoval místní záležitosti "radní". Po tomto roce bylo rychtářství zrušeno a utvořeny katastrální obce. Pavlovice jako obec katastrální stala se samostatnou, kterou spravoval starosta nebo jeho zástupce radní a obecní zastupitelstvo. Toto řízení obce udrželo se až do r.1945, tedy do konce druhé světové války, pak řízení obce převzal Národní výbor - Místní Národní výbor. říjen 1969.

Požáry v Pavlovicích.

Každý požár zaviněný různou okolností byl pro člověka vždy velkou škodou, mnohdy i neštěstím, zvláště pak pro člověka na vesnici, kdy zanechal na dlouhý čas pro celou rodinu citelné stráty na majetku i živobytí. Vždycky neopatrnost se zápalkami zvláště u dětí, uvedla mnohokrát lidi v neštěstí i bídu. Můžeme říci, jestli to platilo dříve, platí to i dnes. Někdy se stává, že jsou

případy i takové, že člověk nemá moci aby zhoubnému živlu zabránil.

Obec Pavlovice postihlo během jednoho století 8 menších i větších požárů. Také v dějinách města Vlašimě se uvádí, že za války třicetileté vypálili Švédové v Pavlovicích několik zemědělských usedlostí. Jeden z největších požárů v Pavlovicích se stal roku 1894, kdy vyhořelo úplně 8 usedlostí. Dnes ještě žijí pamětníci tohoto velkého ohně. Požáry zde v kronice popsané, pochází z ústního podání starých pamětníků a já se snažím vylíčit je co možná nejvěrněji.

Prusko-Rakouská válka neblahé paměti roku 1866 přinesla po jejím ukončení u Hradce Králové pro Pavlovice a její občany nejen plno strachu a velké strádání, ale i požár dřevěné stodoly mého dědečka Václava Vobořila Pavlovice č.p.33. "Prajzi", jak se jim všeobecně říkalo, táhli od Štěpánova přes Pavlovice a Vlašim dále na západ. Každá obec kterou Prajzi projížděli musela jim dáti na další cestu koňskou příprěž t.z. "fiřpon". Pavlovský starosta Matěj Ječmínek č.p.11 upozornil hospodáře, aby odvedli koně do lesů a nemuseli dáti potahy pruské armádě. I stalo se tak. Vojáci prokoukli tento záměr, ale zle se vedlo starostovi Matěji Ječmínkovi. Zbili ho jak se patří. Jeho manželka když to viděla křičela: "Lidičky, pro Boha vás prosím, braňte mi ho voni mě ho zabijou!" Když druhý den odjízděli, ze msty jak jsem se již zmínil zapálili stodolu. Prajzi přitáhli do Pavlovic počátkem července, zdrželi se po obci několik dní, většina vojáků byla ubytována ve stodolách. Jen důstojníci spali u hospodářů na postelích.

Kdo by chtěl vidět prostřílená vrata od prušáckých "jehlovek" má možnost se podívat "u Třísků" č.p. 12. Že jich Prajzů nebylo málo, o tom svědčilo pořekadlo: "Je jich jako Prajzů".

Z vypravování mojí babičky Anny Vobořilové.
říjen 1969, Karel Vondrák, kronikář

Požár Pavlovic.

Byl podzim 14. září 1894. Lidé pracovali na polích, sklízeli poslední úrodu. Nikdo netušil že za chvíli se stane něco hrozného. Tu pojednou kolem třetí hodiny odpoledne u Kliků v č.p.14 se něco děje. Malý docela maličký plamínek olízl první stéblo slámy, za ním druhý a třetí a již se začíná kouřit ze stohu slámy u stodoly. Netrvá to dlouho a již mohutný sloup kouře ohlašuje že hoří. Lidé vyděšeně spěchají z polí domů, vědí že je zle. Skoro celá obec je skrytá došky nebo šindelem, velké sucho a západní vítr jako naschvál je čím dál větší. V okamžiku hoří celá stodola, od ní hoří stodola sousední, č.p.14 Josef Klika a č.p.15 Antonín Vondrák jsou v jednom plameni. Roje jisker a kusy hořících došek rve vítr z hořících stavení a roznáší zkázu dál. A již hoří u Brabenců č.p.13, u Třísků č.p.12. Zuřivý požár nezná mezí, přenáší se přes náves, hoří č.p.4 Kučera, č.p.5 Ječmínek, č.p.6 Urban a č.p.38 Jan Kozel, tato usedlost se již po požáru nevystavěla, pozemky odkoupil Fr. Urban takže připadly k původnímu statku č.p.6. Od hořícího stavení Jana Třísky č.p.12 padla za oběť požáru i dřevěná kaplička, která

stála na témže místě jako nynější postavená roku 1897. Zvonek se žářem úplně rozlil.

Co bylo příčinou tak rozsáhlého požáru? Příčin bylo několik: V první řadě to byla zase ta neopatrnost, největší příčinou rozšíření požáru bylo velké sucho a silný severozápadní vítr. Dále že skoro celá obec byla kryta došky nebo šindelem. Hasičský sbor v obci ještě nebyl a tohle všechno stačilo k tomu, aby do večera z osmi usedlostí zůstaly jen kouřící trosky. K požáru do Pavlovic přispěchali občané z Kladruhu, Vlašimě a Řimovic, kteří s sebou přivezli ruční stříkačku do které se musela nosit voda. Daleko po okolí roznesla se neradostná zpráva že vyhořely Pavlovice. Málokdo byl pojištěn proti požáru a nejhorší bylo to, že celá úroda a píče byla svezena ve stodolách a to vše shořelo. Nebylo co jíst, nebylo čím krmit dobytek. Všichni postižení chodili daleko široko po tak zvané pohořelosti, aby si opatřili nejnutnější živobytí.

"V nouzi poznáš přítele" praví jedno české přísloví, nebo také "V nouzi radu dá ti každý dobrý přítel, ale málo který dá ti mouky pytel".

Vlašimští živnostníci, zejména pekaři a řezníci ukázali se jako opravdoví přátelé. Hned druhý den ráno po požáru přivezli do Pavlovic pro postižené chleba, housky, maso, uzeniny a jiné věci. Jistý vlašimský občan, dnes již neznámý, poradil a nabídl se že napíše žádost o podporu k císaři Františku-Josefu do Vídně. Císař pán žádosti vyhověl ale přes kapsu se zrovna moc nepraštil, každý pohořelý dostal asi 20 zl.. Zkrátka a moudře: "Darovanému koni se nedívej na zuby". Bývalý kníže

Ausperk z Vlašimi poskytl postiženým slevu na tašky, cihly a vápno, dřevo na střechy měli hospodáři z vlastních lesů. Každý se snažil, aby do zimy měl střechu nad hlavou a měl kde zůstat. Na štěstí při tak velkém požáru nepřišel nikdo o život ani k úrazu. Tak skončil jeden z největších požárů v Pavlovicích roku 1894.

Z vypravování očitých svědků.

Požár mlýna č.p. 25.

Na štědrý den roku 1899 vyhořel v Pavlovicích mlýn jehož majitelem byl Prokop Čížek. Dřívější majitel tohoto mlýnka byl jakýsi Jan Vlček. Byl to takový primitivní český klepáč, jak se takovým mlýnům v tehdejší době říkalo. Pohánělo jej vodní kolo na vrchní vodu z mlýnského rybníka. Z vyprávění starých pamětníků se v tomto mlýnku dělaly jenom krupky a šrot a to ještě v době když byl z jara větší přítok vody do rybníka. Od kdy a jak dlouho byl tento mlýnek v činnosti se nedá zjistit, je docela možné že kdysi patřil jako součást k poplužnímu dvoru v Doubí, když i rybník "mlejnský" byl majetkem dvora. Po požáru Prokop Čížek mlýn již neobnovil a tím skončila jeho činnost. Podruhé na podzim roku 1931 postihl požár kdysi bývalého mlýna č.p. 25 znovu, jehož majitelem je Bohumil Čížek syn Prokopa Čížka. Dnešní nedokončená stavba ukazuje, že zde byla snaha obnovit zase č.p. 25 v mlýn, ale nedošlo již k tomu.

Požár stodoly č.p. 6.

Psal se rok 1914 kdy již byla rozpoutána první světová válka. Na podzim tohoto roku podruhé vyhořela v Pavlovicích Františku Urbanovi č.p.6 stodola s celou svezenu úrodou. Při požáru roku 1894 vyhořelo Františku Urbanovi celé obytné stavení, chlív i stodola. Nedaleko u stodoly stála kůlna v níž byla dočasně umístěná 2 roky nově koupená hasičská stříkačka s celou výzbrojí. Obětavostí několika lidí byla stříkačka vytažena z kůlny a zachráněna před požárem, jinak by určitě shořela, což by zrovna nebyla velká reklama pro nově založený hasičský sbor v Pavlovicích.

Požárem stodoly byl ohrožen chlív i obytné místnosti, což se podařilo uhájit. Nová stříkačka byla poprvé u požáru a také prodělala první křest.

Požár Ušípanského mlýna.

V červnu v odpoledních hodinách roku 1933 vyvalil se z údolí řeky Blanice hustý dým. Na první pohled od Pavlovic bylo zřejmé že hoří Ušípanský mlýn, poslední majitel Josef Kupsa. Trubač Josef Loula č.p.22 volá polnicí hasiče k požáru. Za malou chvíli nasedá celé družstvo na stříkačku a úprkem uhání z kopce ke mlýnu. Po příjezdu hasičů je již mlýn v jednom plameni, požár se již rozšířil na sousední stáj a část stodoly. Zbývá hájit druhou stáj u potoka a hořící stodolu, mlýn se už zachránit nedá. Obětavostí hasičů podařilo se stáj zachránit ale stodola padla za obět' rozpoutanému živlu. Smutný je pohled na kouřící kusy trámů, na ohořelé stroje, na zohýbané transmise. Smutno bude i potom až všechno utichne a více neozve se klapot několik set let starého Ušípanského

mlýna.Obrovské vodní kolo,které dávalo život a sílu mlýnu odolalo sice požáru,navždy se zastavilo.Ti kteří to všechno pamatují a znají,ti kteří po dlouhá léta jezdili do Ušípanského mlýna,budou v dobrém vzpomínat na usměvavého pana otce,na stárka i na dobrosrdečnou panimámu.

Bejvalo tam,bejvalo tam-veselo....

Hoří u nás.

Byl pěkný letní den 21.srpna 1942.Úroda byla z větší části svezena do stodol a jen tu a tam ještě stály na polích žitné panáky.Ten den mlátili u Tříšků č.p.12 žito přímo z pole.Po poledních hodinách bylo takové dusno že se ani lístek nepohnul,dalo se čekat bouři.Asi k páté hodině odpoledne přihnala se od západu velká bouřka s prudkým deštěm.V krátké době za silného hřmění a blýskání tekly potoky kalné vody na dvůr.Rošty a kanály se ucply smetím,takže na dvoře byl hotový rybník.V lijáku,promočen na kůži chtěl jsem uvolnit ucpané kanály,ale to se již nepodařilo.V jednom okamžiku se zablýsklo a hned prudká třeskatá rána.Blesk zasáhl střechu nad stájí těsně u studně.Několik tašek ze střechy a dvě vyražená prkna z kabřince padají na zem a již se kouří z díry ve střeše.Zůstal jsem stát jako přikovaný!"Hoříme"!!Byl můj první výkřik.To vše se odehrálo v několika málo vteřinách.Je třeba jednat rychle,každá chvílka je drahá.Skočím do chléva pro vodu a už jsem na půdě kde je uloženo devět for sena nacpaného až do hřebenu střechy.S určitou ztrátou vody podařilo se mi dostat se ke štítu kde už hořelo seno.Část hořícího sena podařilo se uhasit,potřeboval jsem vodu,další

přinesená voda nebyla již nic platná,požár se rozšiřoval stále víc.Po vsi v krátké době nastal poplach a každý věděl že u Tříšků č.p.12 hoří.Za stálého lijáku a hřmění vytáhli hasiči ze zbrojnice na návsi stříkačku.Přivedené koně Josefa Vondráka č.p.15 nebylo možné zapřáhnout do stříkačky jak se plašily a bály tohoto hromobití.To se již seběhlo tolik lidí,tak že ručně vytlačili stříkačku až na místo k požáru.Za malou chvíli chrlila již stříkačka proud vody z toho jezera,který vznikl na dvoře na hořící stavení.K požáru přijeli také požárníci z Vlašimě s motorovou stříkačkou,ale jejich zásahu nebylo již potřeba.Střecha nad stájí shořela úplně a obytné stavení se uhájilo na tolik,že prohořely jen díry ve střeše.V našem případě za tento rychlý a obětavý zákrok patří požárnímu sboru v Pavlovicích dík a uznání,jehož velitelem v tehdejší době byl můj bratr Alois Vondrák č.p.45.

Požár "u Brabců".

Ve žních roku 1946 vyhořela od blesku stodola Fr.Ječmínka č.p.5(u Brabců).Ve večerních hodinách snesla se nad Pavlovice a okolí bouřka provázená velkým lijákem.Blesk udeřil do sloupu elektrického vedení které sloužilo k mlácení za stodolou.Blesk byl tak silný,že část sjela po roztráštěném sloupu do země a část se dostala do vedení,které bylo instalováno přes stodolu.Dráty nesnesly tak velké napětí,vzňaly se a zapálily stodolu.Cesta blesku pokračovala po drátech do hodin,které úplně zničil.Po obci bylo spáleno a přetřháno el vedení,málo v kterém stavení zůstaly žárovky zdravé,v č.p.7 u Dotlačilů("u Tesařů")se vzňalo rádio,v hostinci u Petrásků č.p.33 se zřítíl

na podlahu lustr i motory byly spálené. Požárem byly ohroženy sousední objekty, stáje Stanislava Vondráka č.p.6 a stodola Jos.Nácovského č.p.4. Včasným zákrokem místního požárního sboru podařilo se tyto objekty zachránit.

Povodeň.

Psal se rok 1888. Na Hod Boží svatodušní dne 20.května snesla se nad celým krajem hrozná bouřka spojená s krupobitím a průtrží mračen. Byla to taková živelná katastrofa jakou nikdo nepamatoval. Nejvíce postiženy byly Pavlovice, Řimovice, Kladruby a Vlašim. Rokle a strže, které vznikly na polích, lukách a cestách byly tak veliké, že se musely zavážet, aby bylo možné další obdělávání. Obrovský příval vody odnesl z polí ornici, úroda byla úplně zničena, takže hospodáři museli znovu sít jařiny po zničených ozimech. Hráze všech třech rybníků v Pavlovicích byly protrženy, obrovská spousta kalné vody valila se údolím do řeky Blanice. Židovi Hynku Tu"rkovi č.p.42 vnikla voda do krámu, takže prý soudky plavaly po krámě, rovněž tak ševci Františku Loulovi č.p.31 plavaly kopyta po světnici. Údolím hlubokým po celé šířce valila se voda více jak metr vysoko. Nejhůře vedlo se mlynáři Josefu Kyselovi v Ušípanském mlýně. Voda s kroupami a bahnem vrazila do mlýnice kterou úplně zatopila. Mlynář s chasou ani nestačili dobytek ze stáje odvésti. Když voda opadla našli ve stáji tele u samého stropu na řetízku v krupách a bahně které sem voda nanesla. Jako zázrakem tele se neutopilo a zachránilo se.

Přírodní katastrofa vyžádala si i lidský život. Při povodni zahynul mladý člověk Josef Fousek z Vlašimě. Chtěl přeskočit rozvodněný potok, voda jej strhla a utopil se.

Toto pochází z paměti mého otce Karla Vondráka 1866, který sloužil toho času ve mlýně.

V Pavlovicích listopad 1969, Karel Vondrák.

Historie mlýna.

Tenhle Ušípanský mlýn o kterém vám budu vyprávět je už hodně hodně starý. To se pozná podle toho, že je o něm zmínka v této kronice r. 1578, kdy Aleš Klenovský rozdělil panství vlašimské na dva díly. K druhému dílu patřil v Pavlovicích dvůr Blanický s tvrzí pustou a mlýn Ušípaného. Je víc nežli jisté že mlýn kdysi patřil ke dvoru Blanici. Za druhé také proto, že má nebo lépe řečeno měl takové ohromné dřevěné kolo, které vesele klapávalo když ve mlýně vesničané z celého okolí mleli zrní na mouku. To se ví, dnes už v něm není pan otec - jak se kdysi mlynářům říkávalo, nepobíhá tam mlynářská chasa - umoučněný stárek a mládek. Nezastaví se v mlýně světoběžný krajánek. Byl to stejně vzláštní nárůdek tihle krajánci. Putovali s rancem přes záda, hůlkou v ruce od mlýnu k mlýnu, pěšky podle potoků a řek, křížem krážem široširým krajem. Mluví-li se o myslivecké "latině", pak krajánci bývali mistry mlynářské "latiny". Zvláště ve mlýně bývaly veselé "táčky". Besedníci sedávali kolem stolu pořízeného z vysloužilého mlýnského kamene a krajánek vyprávěl o tom co se mu cestou přihodilo a co se děje ve světě nového. Škoda že se nezachovaly záznamy historek od kamenného stolu a z umoučněné šalandy. A najednou je všemu

konec. Ušípanský mlýn r.1934 vyhořel a kdyby i né,stejně by jej chtěj nechtěj potkal stejný osud jako všechny jiné mlýny na Blanici.Kdo by se dnes v době elektřiny,nebo v době kdy už létáme na měsíc spoléhal na vodu,které bylo někdy málo,někdy zase kapánek moc,takže takový pan otec nevyšel nikdy ze starostí jest-li dnes mu voda nesebere "vontroky" s jezem,nebo zítra celý mlýn.

Povězme si něco o tom jak to vypadalo v takovém "Českém mlýně".Že to ve mlýně vždycky dobře klapalo říkalo se mu také "klepáč".Obrovské vodní kolo na silném dobovém hřídeli pohánělo menší paleční kolo a to zase otáčelo hřídelem na kterém byl upevněn mlýnský kámen t.z. běhoun.Mlýnské kameny byly dva,spodní stál a vrchní se otáčel do jehož středu-do oka běhounu padalo obilí,které se dostalo otáčením běhounu mezi drsné plochy kamenů takže se zrní drtilo-mlelo na menší kousky-šrot. Nejdříve bylo nutné zrní "ošpicovat",to jest zbavit zrno slupky a pak teprve počalo vlastní mletí mouky.Rozdrcené zrní přešlo přes hedvábné síto které vysívalo mouku,zbytek po síti přepadával do násypky a tak se to opakovalo několikrát."Mleč" majitel obilí každý sám musel svoje melivo přenášet z dolejšího patra zpět do mlýnice k dalšímu sejití.Když se mlelo žito,tak první mouka"vyrážená" se jmenovala "výražka",druhá mouka "chlebová"a třetí otruby.Z pšenice byla mouka I .a I I . I I I . zvaná kruchová,z níž pekli pekaři chutné "krušiny".Za mletí se mlynáři peníze neplatilo,pan otec si ponechával t.z."měřičné",to jest část obilí které si mleč do mlýna přivezl.Tento způsob mletí na českém mlýně se udržel od mládí našich prababiček a kdo ví jak ještě dlouho před tím

až do času, kdy na konci 19. století pořídil mlynář Eduard Rittig stroje nové moderní t.z. stolice. U tohoto zařízení už byly výtahy, takže mlečů nebylo již potřeba.

Po první světové válce asi roku 1920 rovněž mlynář Eduard Rittig pořídil pro mlýn naftový motor firmy Laurin-Klement o síle 16 HP, takže v době sucha nebyl mlýn závislý na vodě. Je opravdu těžké zjistit všechny majitele mlýna kteří se tu vystřídali, ale zajímavé je to, že už XVI. století se tam říkalo "U Ušípanů" a tak se tam říkalo až do roku 1934 když mlýn vyhořel. Poslední majitelé kteří jsou ještě v paměti, byly tři generace Kyselů, poslední Josef Kysela prodal mlýn v začátku první světové války Eduardu Rittigovi. Jeho syn Ladislav zase prodal mlýn Josefu Kupsovi z Polánky za kterého mlýn vyhořel a již se více neobnovil. Všechna mlýnská zařízení, včetně vodního kola prováděli mistři svého řemesla sekerníci. Sekerník to byl aby se řeklo takový všeučelce. Truhlář, tesař i strojník a dát dohromady takový mlýn jistě to byla fuška nemalá! Při mlýnu bylo i polní hospodářství, asi 10 ha polí a louky. Jo a ke konci tohoto vyprávění, no řekněte, co by to bylo za starý mlýn, kdyby u něho nebyl vodník, nebo také jak se dříve říkávalo "hastrman". Já, na mou duši, já jsem ho tam nikdy neviděl, když jako kluk jsem se chodíval koupat do řeky, ale pravda to musí být proto, že ho tam viděl krajánek a dokonce s ním mluvil, ale to už je hodně, hodně dávno! Byl to prý takový malý zelený mužíček s čepičkou na hlavě a ze šosu mu stále kapala voda, sedával u splavu na vrbě a čekal až třeba takovej malej zvědavej kluk půjde k vodě a najednou žbluňk a už je pro kluka zle. To říkám jen proto a je to svatá pravda, že nedávno v

Mazurově mlýně pod Hrádkem také vodník mlynáři Kakosovi stáhl dvě malé děti pod vodu a utopil je .Proto děti pozor! Jestli neumíte dobře,opravdu dobře plavat,nikdy nechod'te k řece,ten náš vodník tam pořád ještě je!
V Pavlovicích 8.ledna 1970,K.V.č.p.12.

Robota.

Ves Pavlovice byla poddanskou vsí.Pokud je známo,byly zde v 15.století již jen dva statky svobodnické(mimo Doubí),které nepodléhaly poddanství vrchnosti a robotě,protože pozemky těchto statků nebyly majetkem vrchnosti a jejich držitelé svobodníci byli podřízeni jen přímo královské pravomoci a jeho úřadům.Svobodníci byli vlastně nejnižší šlechtou.Jedním z těchto svobodnických statků byl statek Beranovský,zvaný tak podle jeho držitele Duchka Berana(je to dnešní č.p.22) po něm držel jej kolem r.1547 Jan Beran.Dřívějším majitelem tohoto statku byl Oldřich Machník,který jej daroval r.1487 záduší kostela sv.Matouše na Hrádku.Město Vlašim bylo tehdy kolátorem tohoto záduší t.j. mělo právo jmenovat tam faráře.Vzdor tomu,že statek Beranovský městu nepatřil,prodalo ho město Vlašim r.1629 tehdejšímu majiteli vlašimského panství rytíři Bedřichovi z Talberka.Pozdější majitelka panství kněžna Božena z Porcie,roz.Kafková z Říčan r.1679 tento statek záduší hrádeckému vrátila.Znovu r.1701 prodalo městské zastupitelstvo ve Vlašimi tento statek svobodníku Mikuláši Příbylovi za 150 zl.ren.,který na něm seděl do roku 1717,jeho syn Jan Příbyl do r.1719.

Do r.1758 vystřídalo se na tomto statku koupěmi dalších 6 majitelů:

Rytíř Vojtěch Ant. Koc z Dobrše v r.1725

Vysloužilý farář Netvořický v.r.1726

Šlechtic Jan Ignác Porger z Rozenvertu

Rytíř Jan František Pauler z Hohenburku v r.1739

Anna Maria Brinová v.r.1747 za 550 zl.

svobodníci z Hlivína u Postupic Vojtěch Vosátka a Václav Loula r.1758

Vosátka postoupil svoji polovici ještě téhož roku svobodníku Tomáši Růžičkovi (bylo to dnešní č.p.22) a druhou polovici koupil r.1777 Karel Straník, svobodník z Horních Hrachovic za 695 zl. Je to nynější č.p.21.

Mimoto byl v Pavlovicích svobodnický statek, který jeho majitel Jan Svobodník prodal dne 9.11.1600 se vším příslušenstvím a plným panstvím Gabrieli Klenovskému ze Ptení. Na tomto statku byli později držitelé svobodníci Václav Douba se ženou Alžbětou r.1687. Matěj Vobořil se ženou Zuzanou r.1694. Jan Hanuš r.1720.

Dvůr Doubí nepatřil tehdy ještě do obvodu Pavlovic, bylo to samostatné svobodné panské sídlo. Poddanské poměry byly zde až do husitských válek celkem dobré. Avšak po bitvě u Lipan 30.5.1434 využítkaovala šlechta svého vítězství a utužovala poddanství stále více, až v první polovici 16. století zavedla robotu. Poddaný byl pak k půdě vázán a s ní jako zboží prodáván. Poddaní těžce pracovali na panských robotách, zatím co páni na hradech lenořili v blahobytu. Poddanské poměry zde byly ještě horší, zejména za Zdeňka Trčky když se r.1536 ujal

vlašimského panství. Mnoho utrácel, dělal dluhy a nutil poddané k nebyvalým platům i robotám při čemž se dopouštěl i krutého násilí, aby prosadil své nespravedlivé požadavky.

Sám jeho strýc Jan Trčka z Lípy, který za něho vyplatil r. 1534 na jeho dluhy 48.341 kop grošů č. stěžoval si u krále

Ferdinanda I. na jeho jednání. Král Ferdinand I. pak Zdeňka Trčku z Lípy napomenul svým listem 20.7.1539, aby lid k Vlašimi příslušející tolik berněmi a dávkami neobtěžoval, ani úředníkům a služebníkům svým obtěžovati nedal.

Poddaní museli u panských dvorů konat robotu týdně 3 dni po celý rok. Na vlašimském panství koncem 17. století museli poddaní robotovat v období od sv. Jana do sv. Havla již po celý týden. Na celém panství Vlašimském museli poddaní podle zápisu z roku 1665 uloženo vykonávat na robotě tyto práce:

- 1.) Štěpnice po jaru vyhrabovati a sprážňovati, stromy na podzim okopávati, po jaru vyklešťovati a zahradníkovi v zahradě nápomocni býti, ovoce česati.
- 2.) Louky času jarního zpražňovati, kopce a krtiny zrýpati a srovnati, křoví a trní vykopávati.
- 3.) Trávy na lukách na sena a otavy posekati, usušiti a suché do kopek skládati, sedláci takové na ovčiny a do dvorů odvážeti, chalupníci skládati.
- 4.) Chalupníci došky a záklasníky dělati a co od sněhův doškův potaženo zase časně zapošívati, povřísla s šafářem na vázání pšenic, ječmenův a ovsů nadělati.
- 5.) Hnoje ze dvorův a ovčínův chalupníci skydati, sedláci na pole panská vyvozovati a zase chalupníci rozkydati a sedláci ihned zaorati.

- 6.) S jarním sejím k ovsům, hrachům a ječmenům kde se jiná semena sejí takové zavlačovati.
- 7.) Bodláky a zlou trávu na zahradách i časem z ječmenův a ovsů vytrhati, zelí okopati.
- 8.) Cmelnice sládkovi pomáhati zdělavati, potom chmele česati a sklizovati.
- 9.) Ovce jarního potom i letního času práti, vlny z nich stříhati, od kteréžto od ovce 2 peníze a jehněte 1 peníz platu užívati.
- 10.) Rybníky potěrné a vejtažní po jaru, kaprové na podzim loviti, ryby na přeběračky vynášeti a do voznic snášeti, sedláci odvážeti.
- 11.) V potocích ryby a raky do sakův lapati a kde náleží odvozovati.
- 12.) Úhory orati, vláčeti a k sejím připravovati.
- 13.) Letního času obilí žíti, vázati, snášeti a skládati, sedláci do stodol svážeti, bochník chleba každodenně se jim za to dává.
- 14.) K seji podzimní, aby se pole jak náleží zorané přihotovilo, obilí na ně rozsívalo a zatlačovalo, obilí časně do stodol skliditi a k semenům vymlátiti a to dobře jak náleží vykonati.
- 15.) Ponůcky (noční hlídky), kde nařízeno bývá, každé noci majíce zbraně obyčejné při sobě a troubu, aby po každé hodině troubili, noční schůzky, pokoutní postávání, pití, všelijaké pokřiky netrpěti, na škodu ohně celé noci pozory dávati.
- 16.) Přediva, konopě, hlavaté lny trhati, drhnouti a semena vyčistiti, vlákna, konopě též počísy a koudele každé vzlášť odvážiti.

17.)Dříví k stavení na kmeny,jak k palivům na latra a sáhy v lesích sekati,jak mnoho na koho uloženo a poručeno bude takové porážeti,sekati a zdělati povinen bude.

18.)V posílkách kdykoliv kde vrchnosti anebo správcům platnosti cesty choditi zapotřebné bývá,takové ve dne i v noci z platu od jedné míle po 4 kr. vykonávati mají.

19.)V jarních a letních časů,když fiály kvetou,houby smrže,špičky a potom hříby rostou,jahody,maliny,jalovce,lískové ořechy zralé bývají,to vše k vrchnosti jako i včely v lesích nalezené přináseti,za takové skutečné a jisté i poděkování užívati mají.

20.)Na hony zvěří,srncův,lišek,zajícův do lesův tenatníci se soškami a volavci za psi s klepačkami choditi,za to od vlka 35 kr.,lišky 6 kr.,zajíce 3 kr.,srnce 12 kr. dostávati mají.

21.)Mezníky,hranečníky,meze,cesty,silnice,mosty,příkopy napravovati a cokoliv ku škodě vrchnosti a jednomu každému na odporu zůstávalo o tom ihned,aby se k nápravě přivézti mohlo o tom zprávu vrchnosti nebo správci učiniti.

22.)Zimního času ledy sekati,do lednice voziti,na rybnících okenice sekati.

23.)Podruzi na celém panství kde kdo zůstává povinni jsou po jednom dni roboty ženní vykonávati,Iny pleti kde se jim při kterém dvoře vykáže.

Tento urbář prací robotních není ještě úplný.Mimo tyto povinnosti měli poddaní ještě uloženo konat pro vrchnost některé ženské práce domácí. Roku 1699 dala vrchnost písařem karlštejnským po ukončení pozemkových knih za celé

panství sepsati, vlastně opsat starý urbář z roku 1657, který obsahuje všechny povinnosti poddaných, peněžité, naturální i robotní.

O vesnici Pavlovice je tam psáno:

Tito poddaní Pavlovští ouroky dědičné špitálu vlašimskému platí a jaké tíž ouroky dávají ty jsou z polí panských, které jim od gruntu Zykáčkovského v Pavlovici někdy proti gruntu Mařhověmu (č.p.20) ležícího, rozdělené jsou a ten grunt před sty léty pod špitální ourok pojatý nebyl. (Tomu jest rozuměti tak, že grunt Zykáčkovský byl jako pustý zrušen již před zřízením nadace Trčkovy.) Všichni pavlovští podle jiných poddaných robotami a jinšími povinnostmi - krom samých špitálských ouroků povinni jsou:

Housery panské chovati a 3 podškoubky z nich v čas vyspělého peří dávati, z jedné podškoubky od jednoho housera peří čistého, draného 3 1/2 lotu (56,3g), ze tří podškoubek peří z jednoho housera 10 1/2 lotu (168,9g) a prachu 4 1/2 lotu (72,4g). Rovněž panské lny doma přísti, svíti do přaden a na zámek odvésti povinni jsou, když se přadeno odváží díl čtvrtinu si ponechati a toliko 3 díly odváděti mají. Mimo uvedených povinností k vrchnosti a špitálu vlašimskému byli povinni poddaní v Pavlovicích odevzdávat učitelovi ve Vlašimi posnopné t.j. 2 snopy žita a 2 snopy ovsa ročně, z toho dostávali zvoníci dva díly a kantor (učitel) díl třetí. Učitel býval zároveň varhaníkem, radním písařem a zvoníkem. Od konce 17. století odevzdávali poddaní v Pavlovicích na posnopné toliko slámu po dvou snopech žita a dvou snopech ovsa. Povinnost posnopného platila až do roku 1833.

Roku 1773 13.září vyšlo nařízení, podle něhož ženatý syn držitel gruntu není povinen ruční robotou, dále že se nesmí robotní dny hromadit, na př. pro nedostatek práce nebo pro špatné počasí. Nevyužití dny propadají.

Roku 1774 7.4. vydán zákon o nové urbánní soustavě

Vrchnostenské urbáře (pozemkové knihy) v nichž zapsány byly všechny robotní i jiné povinnosti prohlášeny dnem 28.3.1774 za neplatné. Nové urbáře měly být vyhotoveny do 6.měsíců.

Roboty ruční a pěší upravena takto:

Za rok jsou povinni odpracovat: Žena 13 dnů, muž 26 dnů, chalupník bez polí 39 dnů, sedlák na statku podle výměry polí a daně 1-2 dny týdně.

Na podzim po skončení polních prací konaly se v kancelářích vrchností tedy i na vlašimském zámku tzv. purkrechtní soudy tj. řízení na němž se zjišťovalo zda poddaný splnil uložené mu povinnosti, zda zaplatil do panského důchodu předepsaný mu "ourok" (pachtovné). V roce 1781 1.5. vyhlášena byla rovnost občanů před zákonem. Patentem císaře Josefa II. z 1.11. 1781 zrušeno bylo nevolnictví, tj. poddaní byli prohlášeni za majitele usedlostí, bylo jim dáno právo, bez souhlasu vrchnosti se ženit nebo vdávat, vystěhovat se z panství, učit se řemeslům, studovat aj.. Lid i nadále zůstal v poddanství vrchnosti, povinnosti které vězely na jeho usedlosti, jako ouroky, roboty, plat ze "železné krávy", desátek duchovnímu, posnopné učitelovi, chování houserů vrchnosti, draní peří, spřádání lnu a jiné. Robotě byl učiněn konec teprve říšským zákonem ze dne 7.září 1848, jímž byly prohlášeny za zrušené všechny panské požitky a práva a zároveň zrušena

bývalá pravomoc vrchnosti.Lid byl osvobozen od celého jha poddanského.Za robotní povinnosti zaplatil celoláník náhradu 160 zlatých,půlláník 80 zl.

Patentem ze dne 4.3.1849 nařízeno vyvazení gruntů z břemen t.z."Tabela vyvazovací".Tím stal se poddaný skutečně člověkem svobodným.Při vyvazování gruntů od různých povinností vypočítala 20.1.1850 okresní komise že z Pavlovic platí do vlašimského špitálu 12 gruntů ročně 44 zl. 32 kr. a vydala pro Pavlovice přehlednou tabulku ve které bylo vypočteno jakou částku má který grunt vyplatit,aby se tohoto závazku zbavil.Na to Pavlovští žádali o mírnější sumu z důvodů že jde o ourok urbární z gruntů a slepic,nikoliv o nadaci jimi zřízenou.Byli však obratem odmrštěni,23.9.1851 byl sepsán rozhodující protokol v němž podle předložené nadační listiny kněžny Marie Josefiny z Auersperka jejíž jádro tvořilo nadání bratří Trčků z r.1524 potvrzeno rozhodnutí komise.Kdo nemohl zaplatit,tomu byl vypočtený kapitál vtělen na usedlost do nově založených knih pozemkových.

V roce 1785 zavedeny byly berní knížky.Současně nařízeno nové vyměření půdy.Na základě tohoto měření vznikl tak zvaný katastr Josefínský.Obec Pavlovice zařazena byla do svazku č.2409 tohoto katastru.

Držitelé pozemků v Pavlovicích r. 1788

Podle Josefínského katastru.

Jakub Novák	držel	statek	č.p.	1
Matěj Němec	-//-	-//-	-//-	2

Josef Srna			3
Josef Vnuk			4
Martin Babka			5
Josef Hattas			6
Václav Hattas			7
Martin Zadák			8
Tomáš Dojáček			9
Václav Uhlíř			10
Jakub Ječmínek			11
Josef Hrubec			12
Martin Vobořil			13
Tomáš Tříška			14
Tomáš Vondrák			15
Tomáš Žáček			16
Jakub Matha	držel	chalupu	17
Tomáš Uhlíř	-//-	-//-	18
Vavřinec Matha	-//-	-//-	19
Josef Semrád	-//-	statek	20
Karel Straniak			21
Franc. Růžička			22
Tomáš Novák			23
Franc. Daněk			24
Josef Špička	držel	mlýn	25
Panský dvůr			26
Josef Mareš	-//-	chalupu	27
Jan Vondráček	-//-	-//-	28

Dvůr Doubí

Dvůr Doubí v Pavlovicích býval svobodným samostatným statkem s panským sídlem. Stával v místech, kde je nyní stavení č.p.26 označované dosud ještě jako "dvůr". Patřilo k němu též stavení č.p.25 "Panský mlýn" zvaný Borek. Název Doubí pochází pravděpodobně od dubového lesa, který se před staletími kolem prostíral. V roce 1934 našli bratři Josef a František Náčovský č.p.4 "na Mejtku" v hlobce asi 20ti cm zuhelnatělé ohořelé části větví, na nichž bylo dobře znatelné, že jde o dřevo dubové. Došli k závěru, že jde o bývalá ohniště z milířů v nichž se v dřívějších staletích pálivalo dřevěné uhlí. Okolnost, že Doubí bývalo panským sídlem svádí k doměnce, že bylo sídlem zakladatele Pavlovic. Není tomu ale tak, jak seznáte z dalšího. Dvůr Doubí nebyval přímo v Pavlovicích, jak je tomu nyní kdy se pavlovická stavení časem rozrostla do jeho těsného sousedství z horní i dolní strany. Ještě roku 1654 bylo v Pavlovicích jen 15 stavení. Ve vlašimské farní matrice bylo Doubí vedeno koncem 17.století jako samostatné sídliště. Ještě začátkem 18.století uvádí se v zápisech "Doubí za Pavlovicemi" a v polovici 18.století ještě "Doubí u Pavlovic". Doubí v těch dobách nebylo proto ještě součástí Pavlovic. Kdyby Doubí bývalo sídlem zakladatele Pavlovic, byla by celá ves dostala název Doubí, jak to bylo obvyklé všude v Čechách a nikoliv název Pavlovice. Roku 1938 přišel do Pavlovic jeden turista, který si na návsi prohlížel pomník padlých z I.světové války. Mimo jiné říkal, že byl také ve Francii v Kresčaku u pomníku českého krále Jana Lucemburského, který tam padl dne 26.8.1346, když pomáhal francouzskému králi Filipovi VI. v boji proti anglickému králi

Eduardu III. Na onom pomníku jsou vytesána jména význačnějších českých bojovníků, kteří v té bitvě po boku krále Jana Lucemburského padli. Mezi nimi jest tam uveden vladyka z Doubí u Pavlovic a Hron z Vlašimě. Je skutečně pozoruhodné, že naše obec Pavlovice je zapsána daleko od vlasti v dějinách českého národa.

Doubí je uváděno r.1384 kdy na něm seděl Buzka z Lozců (Archiv český), dále je uvedeno r.1419 jako dvůr poplužní (Pozůstatky desek zemských II. 147). Počátkem 15.století držel Doubí Jan Laufar z Malovid, který postoupil Doubí r.1450 Petru Širkovi, dále pak jeho vnukové Jan a Petr bratři Širkové z Doubí. (Desky zemské II. 217)

V soupisu svobodníků sestaveném r.1550 a zapsaném ve svobodnických kvaternech čili knihách při deskách zemských, uveden je mezi svobodníky Jan z Doubí, dědiník (svobodník) ve zdejším tehdy kraji kouřimském. Podle Berní ruly z r.1654 byl na Doubí svobodník Jiřík, který držel 30 strychů polí, měl 2 krávy a 2 jalovice. V druhé polovici 17.stol. držel Doubí rytíř Mikuláš Šebestián Sádlo z Vražného, uvádí se v letech 1689-1695. Po něm seděl na Doubí rytíř Heřman Kelbl z Geyzinku s manželkou Sidonií, po něm rytíř Jan Helfred uvádí se r.1720, dále svobodník Petr Laurencio Mušner r. 1732, patřil ke svobodnické čtvrti staršího Václava Malého.

V roce 1759 bylo Doubí koupeno vrchností vlašimskou, to již byli na Vlašimi Auersperkové. Dvůr Doubí byl nevýnosný, proto jej vrchnost pronajala r.1815 Jáchymu Kolínskému jehož rodina udržela se zde do r.1900. Šalamoun Kolínský

r.1847,Kateřina Kolínská r.1875,Josef Kolínský r.1890.Po tomto roce pronajali si Kolínští dvůr v Trhovém Štěpánově. Po roce 1900 byly pozemky dvora Doubí zalesněny a v budovách dvora bydleli hajní Černý,Kožíšek,Hála.Některé budovy byly zbourány.Polovina stodoly stojí ještě dnes(1971). Při pozemkové reformě za první republiky byly tyto lesy rozprodány drobným zemědělcům.V té době byla hájovna zrušena a měl ji v nájmu po čtyři roky Antonín Šimánek který r.1937 postavil č.p.52.Roku 1946 byly zbylé objekty kdysi bývalého dvora přiděleny Místnímu nár. výboru v Pavlovicích. Ze stodoly zřídilo r.1958 místní Jednotné zemědělské družstvo drůbežárnu.Ke dvoru Doubí jak je již uvedeno,patřilo také sousední stavení nynější č.p.25,bývalý to mlýn s přilehlým rybníkem.V r.1717 uvádí se zde podle vlašimské matriky František Tomáš Suchovský,mlýnář "Jeho Milosti pana Kelbla".Tento mlýn uvádí Sommer ve XI I .svazku svého díla jako panský mlýn "Borek" o jednom složení. Mlýn kolem r.1850 prodala vrchnost spolu asi 1/2 ha louky a dva ha pole z pozemků dvora Doubí.Majitelem mlýna do r.1891 byl Jan Vlček.R.1894 Občanská záložna ve Vlašimi,od níž měl mlýn v nájmu Hloupý.V r.1894 koupil mlýn od záložny Prokop Čížek,který zde ještě 5 roků mlel. R.1899 mlýn vyhořel a jeho mlecí zařízení nebylo již obnoveno. Na podzim r.1931 bývalý mlýn "Borek" vyhořel znovu podruhé.Majitelem tohoto stavení č.p.25 je Bohumil Čížek(1970).

Dvůr Čechov

Dvůr Čechov nazýván byl původně Peklov(svobodný statek Peklův).Vzpomíná se v topografických knihách J.G.Sommerera ,A.N.Vlasáka a F.A.Slavíka takto:

Peklov náležel před rokem 1420 katedrálnímu proboštsví u sv.Víta v Praze.V dobách husitských přešel na Jana Šimona z Peklova,který jej 8.5.1444 postoupil městu Vlašimi za 190 kop grošů českých.Původní kontrakt o tomto prodeji,psaný na pergameně dochoval se až dosud jako nejstarší písemná památka v jazyku českém na Vlašimsku.Polovici původního Peklovského statku se všemi budovami prodala obec vlašimská koncem 16.stol. svobodníku Jiříkovi Čechovi z Horních Koutů u Mladé Vožice.Psal se potom Peklovec. V r.1620 zapsán byl Jiřík Čech jako držitel Peklova v berním rejstříku. Z druhé polovice peklovského statku,která zůstala bez hospodářských budov,směnila obec Vlašim dne 16.11.1613 kus pole s tehdejší majitelem vlašimského panství rytířem Janem Vostrovcem za kus lesa a porostliny od dvora Blanického,t.j. za část nynější Březiny.Další část rolí a luk peklovských postoupila pak obec vlašimská r.1692 vrchnosti vlašimské ke dvoru Blanickému výměnou za pustý grunt Kuchařovský ve Ctiboři a stejné výměře 3/4 lánu t.j. 45 jiter.

První polovici původního peklovského statku s hospodářskými budovami drželi po Jiřím Peklovcovi koncem 17.stol. jeho potomci dva bratři svobodníci Pavel Čech(1701) a Jan Čech mladší se ženou Rozinou(1704-1720) od nichž pochází její novější jméno Čechov.Po nich držel Čechov v první polovici 18.stol. svobodník Jiří Kulík s nímž měla obec vlašimská po mnohá léta nedorozumění,které skončilo r.1737 porovnáním u

zemského soudu v Praze. V r.1757 tuto polovici Peklova od J.Kuklíka obec vlašimská opět koupila.Po dvanácti létech r.1769 postoupila ji vrchnosti vlašimské, která od té doby vlastnila celý obvodní Peklov.

Podle Schallera byl Peklov kolem r.1788 panským dvorem se dvěma chalupami a bažantnicí.Vrchnost zde později zřídila větší dvůr(více hospodářských budov) a připojila k němu díl pozemků bývalé tvrze a dvora Blanice.

Sommer pak v roce 1844 uvádí: Panský dům Čechov nebo též Peklov dříve dvůr, pak po nějaký čas patrně počátkem 19.stol. továrna na kartoun(bavlněnou tkaninu),později švejcárna(sýrárna).Kolem roku 1835 byla zřízena na Čechově cihelna.Nyní patří Čechov do obvodu obce Vlašim. Znovu připomínám, že dvůr Čechov i bývalý dvůr Blanice s tvrzí pustou patřil od nepaměti do obvodu Pavlovic, přestože byl přechodně majetkem města Vlašimě.Hranici tehdejšího obvodu Pavlovic tvořil pravý břeh řeky Blanice od Ušípanova mlýna až k dnešnímu židovskému hřbitovu. Od roku 1769 byl Čechov trvale majetkem knížat z Auersperka až do r.1925 a pak se znovu za pozemkové reformy stal majetkem města Vlašimě. Od r.1954 obhospodařují všechny pozemky dvora Čechova Československé státní statky.

V Pavlovicích dne 31.ledna 1971.

Karel Vondrák-kronikář.

Tvrz dvůr Blanice

Dvůr Blanice s tvrzí patřil do obvodu obce Pavlovice až do jeho zrušení. Blanický dvůr spolu se sousedním Blanickým mlýnem čili mlýnem Ušípaných býval příslušenstvím bývalé tvrze Blanice. Tvrz Blanice stávala čtvrt hodiny cesty od Čechova na pravém břehu řeky Blanice která její příkopy zavodňovala. Dvůr sám stával nad tímto místem. Již sám způsob její stavby svědčí o tom, že tvrz tato byla postavena nejpozději v 10. stol., kdy osady byly zakládány při vodách, na ostrozích, místech chráněných ze tří stran vodou nebo sráznými úbočími. Tvrz tato bývala sídlem rytířů Blanických. Jejich znakem byl štít posetý kuličkami. V r. 1318 uveden je v deskách zemských Zdeslav z Blanice. V létech 1370-1395 připomíná se několikrát Vilém z Blanice, dále 1385-1393 Děpold z Blanice patrně bratr Vilémův. Synem Viléma z Blanice byl Markvart, který se vyskytuje ve starých zápisech v létech 1412-1419. Ctěn byl jako moudrý zeman a zvolen proto za mocného oprávněnce (soudce). V r. 1420 opověděl (t. j. oznámil své nepřátelství) pražské straně Vácslav z Blanice. Jan Markvartův syn byl r. 1450 při straně Poděbradské. Tento Jan z Blanice spolu s pěti vladyky r. 1450 opověděl pro náboženské nesváry jako člen strany husitské boj Oldřichovi z Rožmberka. Nedlouho potom opustili Blaničtí své rodné sídlo tvrz Blanici. Podle místní pověsti byli posledními držiteli dvě ženy z rodu Blanických z nichž jedna odkázala celou Březinu městu Vlašimi, druhá odkázala pozemky Blanické tvrze rytíři Trčkovi. Tvrz Blanice zůstala opuštěna kolem r. 1500 a od té doby pustla. Při převzetí panství vlašimského Zdeňkem Trčkou 1533 byla v soupisu uvedena Blanice již jako tvrz pustá. Poplužní dvůr

Blanice s budovami a Blanickým mlýnem je uváděn až do konce první poloviny 19.století.

V soupisu statků které byly r.1621 po bělohorské bitvě konfiskovány rytíři Janu Vostrovci uveden jest dvůr Blanický s tvrzí pustou,mlýnem a 3 lány rolí. Dvůr Blanice byl roku 1848 zrušen a jeho budovy postupně zbořeny.Materiál z nich byl rozprodán několika zájemcům a jak říkali starší pamětníci z materiálu jedné zdejší budovy postaveno bylo znovu stavení č.p.36 v Pavlovicích,které bylo do té doby dřevěné.Zbývající část pozemků Blanického dvora připojila vrchnost v r.1850 ke dvoru Čechovu.

Mezi Čechovem a mlýnem Ušípaných,nedaleko tohoto mlýna je místo,kde se říká "pod Kaštany".Podnes tam stojí 17 statných kaštanů(jírovců) z nichž většina jsou stromy více jak 200leté. Ještě starší kaštany byly již v minulém století vykáceny.Je to pozůstatek bývalé kaštanové aleje,jaká bývala podél cest u panských dvorů.Asi 30 kroků od dolního konce této kaštanové aleje stávala hospodářská stavení dvora Blanice. Na jihozápad od nejspodnějšího kaštanu bývaly sklepy tohoto dvora,ve vzdálenosti 80 ti kroků nachází se dosud asi 2m vysoký 20 kroků dlouhý pahorek,který měl souvislost s těmito sklepy.Nejstarší pamětník z těchto míst,Antonín Dudek bývalý mistr čechovské cihelny říkal,že asi r.1885 jeho otec spolu s jinými byl vyslán na bourání sklepů.Při bourání našly se zasypané staré hrnce zdobené malbami,které byly odvezeny na zámek a odtud byly odeslány do Prahy.

Na jih směrem k Vlašimi prostírá se pole zvané Chmelnice,na kterém se chmel skutečně pěstoval pro vlašimský pivovar.Dvůr

Blanice náležel do farnosti hrádecké, k níž patřil i mlýn Blanický, přestože územě patří do obvodu obce Pavlovice a má č.p.38. Časem byl uváděn pod názvem "Mlejn pod Blanicí", též jako mlejn pod Blanickým dvorem. Od 17.stol. byl uváděn ve farních matrikách "Mlýn Ušípaný". Jeho majitelé mlynáři jsou uvedeni v přehledu všech popisných čísel v Pavlovicích.

Rybníky

Jo, kde pak jsou ty časy, kdy v dřívějších dobách bylo na území u Pavlovic 13 rybníků a rybníčků. Že ryby jsou dobrá věc, víme i my a věděli to dávno před námi i naši předkové a proto všude kde to bylo možné stavěli rybníky. Je samozřejmé, že vrchnost si mohla dovolit stavět rybníky daleko větší, zvláště když poddaní jim je zadarmo udělali. Myslím si proto, že se hodně rybařilo, že církev katolická uznávala rybí maso jako postní. V nynější době, tedy v roce 1971 jsou zachovalé rybníky pouze dva a to rybník Mlejnský a Selský, ostatní byly postupně zrušeny, jejich zbytky hrází jsou svědky zašlé slávy a zároveň kde se tyto rybníky nalézaly.

Řekněme si krátce něco o každém z nich: Nad "Mlejňákem" býval také rybník patřící tehdá k poplužnímu dvoru Doubí, který byl při povodni r.1888 protržen a více nebyl obnoven, s ním byly protrženy hráze rybníka Mlejnského a Selského. Pod hrází nad rybníkem Mlejnským vedla cesta ze dvora Doubí okolo "Mejtka" šikmo vzhůru a připojovala se za vsí na silnici k Vlašimi.

Rybník Mlejnský býval vždy majetkem dvora Doubí a s ním i mlýn zvaný "Borek" dnešní č.p.25.

Rybník Selský byl vybudován obcí(sedláky) a proto asi dostal po nich toto jméno.Za dlouhá léta byl rybník velice zanešen a zabahněn,proto se rozhodlo obecní zastupitelstvo r.1931 rybník znovu vyhloubit a při tom byla jeho hráz zvýšena a opravena,tak že hloubka u hráze dosahovala asi 2m.

Směrem k Římovicům "u Břísku" nalézá se zbytek hráze bývalého rybníka.Nedaleko pod hrází byla na lukách patřící k č.p.8,12 a 14 zřízena r.1964 vodárna pro Státní statek,farmu Pavlovice.

Nad hrází "U Břísků"na povodí téhož potoka je rovněž zbytek hráze rybníka zvaný "Obecník"a do třetice u Římovic mezi lesy je patrná nízká hráz menšího rybníka. Další dva rybníčky bývaly na dolíku nad cestou vedoucí od Čechova k Vlašimi.První nad cestou je již zavezen všelijakým odpadem,dříve bývaly na území katastru Pavlovském.Ještě nedávno přímo v Pavlovicích byly dva rybníčky,jeden v těsné blízkosti č.p.39 a druhý na zahradě č.p.33.Třetí malý rybníček"Urbanů" nalézá se u Břísku patřil k č.p.6.

Rybníky na území Pavlovic osvojovalo si dříve vlašimské panství.V roce 1533 dávala vrchnost do rybníků v Pavlovicích násadu 4 kopy kapřího plodu.V roce 1578 byly u Pavlovic 3 panské rybníky,mimo rybník patřící ke dvoru Doubí,z nichž rybník pod vsí zaměnilo panství v r.1803 s tehdejším majitelem statku č.p.4 Martinem Černým ,za jeho louku pod mlýnem Ušípaných,která se ještě podnes nazývá "Mářovka" podle uvedeného statku,který měl již od první polovice 16.stol. název "U Mářů".Rybník tento byl ale již vypuštěný,neboť nějaká větší povodeň okolo r.1800 protrhla jeho hráz a ta nebyla již

obnovena.Louka na území tohoto bývalého rybníka má dosud název "na rybníce".

Dr.Navrátil uvádí ve své knize "Okres vlašimský"mezi rybníky na bývalém panství vlašimském též rybník u dvora Blanice na Čechovům a horní rybník "Blanický"nad mlýnem.Po tomto rybníku dnes již není ani památky.Mlynář Josef Kysela dal jeho hráz kolem r.1890 rozvést.Býval na potoce k Pavlovicům v "Hlibokém" asi 400m od Ušípanova mlýna.

V Pavlovicích v únoru MCMLXXI .

Stavby v Pavlovicích

Je všeobecně známo,že v Pavlovicích v 16.stol. bylo 15 velkých zemědělských usedlostí,z nich později vznikaly statky poloviční a hospodářství chalupnická. Původní větší usedlosti byly stavěny většinou okolo návse a jsou obráceny štítovou stranou přímo k návsi,takže jejich uspořádání tvoří jakousi nepravidelnou podkovu.Hlavní vjezdy do těchto statků byly z návse a jsou udržovány až do dnešní doby. Tak jako v Pavlovicích tak i v celém okolí patří k nejstarší epoše stavby dřevěné a to v konstrukci roubené,jde o stavby obytné i budovy hospodářské.Tato nejstarší stavební epocha vypsěla k největšímu rozmachu koncem 18.stol. za období tzv.Josefínského.Osvobozením poddaných z nevolnictví začala se lépe obdělávat pole ,ale zvyšovaly se i finanční možnosti zemědělců.Proto tehdy dochází i v Pavlovicích k přestavbě starých usedlostí v nové.V té době uplatňovala se při stavbě stěn ještě tradiční konstrukce roubená,ale byla to však její

poslední fáze, která počátkem 19. stol. končí. Tehdy v městech se již ze dřeva přestalo stavět a tamní tesaři se začali ohlížet po výdělku na vesnicích, nabízeli své služby za výhodných podmínek lidem na vesnicích, kteří se finančně vzmáhali. Dokladem toho jsou v okolí již jen po skrovnu sroubené chalupy, stodoly a špejchárky. Také v Pavlovicích máme ještě dnes zachovány 3 dřevěné roubené špýchárky. Jsou v č.p. 14, 15 a 47. Poslední dřevěné stavení dnes již neobývané je č.p. 32. Další stavební epocha nastoupila až koncem první poloviny 19. stol., kdy dřevěné usedlosti zchátraly a bylo nutné stavět obydlí nové. Lidé na vesnicích byli k tomu donuceni jednak stavebními předpisy a také zkušeností, že při požárech propadly zkáze nejednou všechny dřevěné stavby v obci. A tak do vesnických staveb pronikají stavby zděné z lomového kamene a tu na místo tesařů, kteří do té doby byli jedinými budovateli celé stavby nastupují zedníci. Je to obecný vývoj běžný tehdy všude v Čechách. Počátkem 20. stol. přestává se z kamene stavět a všeobecně se začíná stavět z cihel. Takovýto vývoj se projevuje nejen ve výstavbě stěn usedlostí, ale i ve volbě krytiny. Krytina dřevěných staveb v Pavlovicích byla původně slaměná, byly to běžné došky kladené klasovým dolů, takže střecha byla hladká. Střechy kryté slámou přecházely i do druhé etapy staveb zděných. Při požáru Pavlovic r. 1894 byly všechny střechy osmi vyhořelých usedlostí doškové, proto tak došlo k velikému požáru. Taková krytina vydržela bez oprav nejvýše 15 let, její výhodou bylo v zimě pod střechou teplo, v létě zase chládek. Další tradiční krytina střech byl šindel, sám se ještě pamatuji, že na č.p. 32 které bylo

celé dřevěné byl šindel.Není potřeba zvlášť podotýkat,že šindel měl všechny nevýhody,v létě když bylo sucho střecha se rozeschla,když přišel déšť bylo na půdě hůř nežli venku. Od konce 19.stol. a v začátku 20.stol. nastupuje zprvu krytina z pálených hladkých tašek zv.Bobrovky,byly kladeny jednoduše pokládány špánky.V Pavlovicích v r.1910 jako novinka objevily se na stodole č.p.1 tašky cementové,z těchto barevných tašek skládali pokrývači všelijaké ornamenty,letopočty a jména majitelů,uchovány jsou v č.p.1,2,3,10,12.Za první Republiky bylo toto okrašlování střech zakázáno a to z toho důvodu,že to byla orientace pro letectvo.Po první světové válce začaly cihelny vyrábět tašky strojové tzv.vzduchovky a falcovky,je to krytina v dnešní době jedna z nejlepších.Jako poslední se objevil Eternit asi okolo r.1930 na č.p.3,20,36.Všechny střechy v Pavlovicích ,jak na obytných tak i na hospodářských budovách jsou střechy sedlové,pouze na stodole č.p.26(bývalý dvůr) je střecha valbová.

Domový půdorys.

Z vyprávění starých pamětníků byly dřívější obytné stavby v Pavlovicích tzv."Dřevěnky" typu domu komorového.Ten se obecně pokládal za představitele domu slovanského,vedle něho současně typ germánský představuje domový typ chlevní.Rozdíl mezi nimi spočíval v tom,že u domu slovanského je základní obytný prostor členěn 1.)na místnost zvanou "setnice-seknice" 2.)síň uprostřed 3.)komora. V domě německém byl na místě komory chlév do něhož bylo možno vcházet dveřmi přímo ze síně aniž bylo potřeba vycházet na

dvůr. Dveře na dvůr se uzavíraly zevnitř závorou vpravo i vlevo do kanálových otvorů proti zlodějům dobytka, kteří dříve zle řádili. Okna, lépe řečeno okénka byla zajištěna železnou mříží. Později u staveb z kamene byla vstupní síň předělena stěnou s dveřmi v zadní části síně tzv. "černou kuchyň" z níž se vytápěla pec umístěná ve světnici. To byly stavby velmi staré, které přetrvaly staletí a potom dlouho ještě nežli se dospělo k stavbám nynějším. A jaký je rozdíl? Přejdeme-li většinu čísel v Pavlovicích, vidíme ne že se svým vzhledem, ale členěním vnitřního prostoru podobají těm starým chalupám.

Založení hasičského sboru

Byla to událost veliká!

Ještě za Rakouska-Uherska roku 1912 rozhodlo se obecní zastupitelstvo v Pavlovicích v čele s tehdejší starostou obce Antonínem Třískou č.p.12 a Jos. Mirovským č.p.1 založit v obci dobrovolný hasičský sbor. V té době tito dva pokrokoví rolníci byli prakticky iniciátory a průkopníky této velké myšlenky. Uvážíme-li, že v té době v celém okolí na Vlašimsku bylo tak málo hasičských sborů, že by je na ruce spočítal a došlo-li někde k požáru, trvalo velmi dlouho nežli přijela pomoc vzdáleného hasičského sboru. Po trpkých skutečnostech z dřívějších let, kdy postihlo obec Pavlovice několik zhoubných požárů, přímo burcovala nutnost k tomu, aby taková malá obec jako jsou Pavlovice měla svůj hasičský sbor a jenom ten komu hořela střecha nad hlavou dovede ocenit význam založení hasičského sboru. Bylo potřeba pomoci radou i skutkem. Vlašimští bratři hasiči jakmile se dozvěděli, že v

Pavlovicích bude založen hasičský sbor,byli touto událostí přímo nadšeni,radili,pomáhali jak se dalo,věděli že jejich nejbližší pavlovští sousedé budou stát na stráži a bude-li potřeba,vždycky přijedou chránit majetek bližního.

Ještě v lednu r.1912 byla v Praze na Smíchově objednána čtyřkolová ruční stříkačka s celou výzbrojí za smluvenou cenu 2400 K. Tenkrát za Rakouska to byla tak velká suma peněz,že málokterá nevěsta měla tak velké věno.Jak vyprávěli naši otcové,o co bylo větší nadšení,o to byly menší finanční prostředky na zakoupení stříkačky.Konaly se sbírky po obci které vynesly asi 400K. Obec musela si vypůjčit 1000K na zaplacení první splátky,která obnášela 1800K. Zbytek 600K zaplacen byl až po dvou letech.Bylo nutně potřeba pro 16 činných členů pořídit cvičný oděv-plátěňky,další vydání byl hasičský stejnokroj,ten si musel každý koupit sám.Z jara 15.dubna přišlo aviso,že na nádraží je pro Pavlovice hasičská stříkačka.I hned byly do Vlašimě poslány dva páry koní,jeden pro stříkačku,druhý pro výzbroj.V krátké době nastalo po vsi takové pozdvižení,jaké už dávno nikdo neviděl,děti,mladí i staří čekali u silnice,aby jim neuniklo nevídané divadlo,vidět novou stříkačku.A tu pojednou po netrpělivém čekání nastal takový ruch a křik;"Už ji vezou!".A skutečně,na silnici u kříže se objevil první potah který vezl stříkačku.Její "Heronová" bář v zapadajícím slunci se leskla jako ze zlata,celá pěkně červená s bílými proužky,na jedné straně nápis:="Pavlovice=".Na straně druhé rok =1912=.Byla to radost i krása!

Vlašimští bratři hasiči velmi ochotně přišli ,cvičili a učili zacházet se stříkačkou naše zakládající členy sboru a já

kronikář K.V. zaznamenávám vaše jména, abych tak uctil vaši památku!

Mirovský Josef č.p. 1 rolník
Tříška Antonín č.p. 12 rolník a starosta
Náčovský František č.p. 4 rolník
Tesař František č.p. 7 rolník
Harvan Antonín č.p. 8 rolník
Vyhnal Václav č.p. 10 obchodník
Ječmínek Josef č.p. 11 rolník
Brabenec Antonín č.p. 13 domkář
Klika Jan č.p. 14 rolník, velitel has. sboru
Vondrák Antonín č.p. 15 rolník
Růžička Antonín č.p. 16 obuvník
Kopecký František č.p. 20 domkář
Loula František č.p. 22 domkář
Švejda Josef č.p. 23 domkář, podvelitel sboru
Vobořil Petr č.p. 33 rolník a hostinský
Kysela Josef č.p. 38 mlynář
Maceška František č.p. 39 rolník
Tu"rk Hynek č.p. 41 obchodník
Černý Alois č.p. 42 truhlář
Hrubec Rudolf č.p. 44 domkář
Vondrák Karel č.p. 45 domkář

Zakládající členové dobrovolného hasičského sboru
Pavlovice r. 1912

K.V. kronikář,18.12.1971

První hasičský bál v Pavlovicích se konal v neděli 5.ledna r.1913 v hostinci "u Vobořilů" č.p.33 za velké účasti vlašimských bratrů hasičů,domácích i přespolních občanů.Čistý výnos z bálu obnášel 78 korun a 44 haléřů.Druhý hasičský bál konán byl 9.února r.1914 a pak přišla I . světová válka,činnost has. sboru upadla následkem 11ti členů na vojně a teprve až po válce za Československé Republiky r.1920 byly obnoveny tradiční hasičské plesy,jediná to kultura na vesnici.Je mi skutečně velmi těžké vystihnout a vypsát tu radost,to přátelství které panovalo na takovém plese,nikdy to neskončilo nějakou mrzutostí nebo rvačkou.Přišli prostě všichni,mladí ,staří a nechyběly ani staré babičky,které měly vždycky obsazeny první místa na soudné lavici.

Na ples byli pozváni známí obchodníci a živnostníci z Vlašimě,pavlovští rodáci,třeba takový Ant. Kopecký truhlář z Vlašimě,ten nikdy nezapoměl a nevynechal has. ples v Pavlovicích.Kdo nemohl se dostavit poslal alespoň vstupné,aby tak dal najevo že je pavlovským rodákem.

Roku 1913 2.června se konalo první veřejné cvičení nově založeného has. sboru spojené se slavnostním svěcením stříkačky.Předem se konaly velké přípravy k této nikdy nevídané slavnosti,cvičilo se stříkačkou,cvičili se pochody,nechaly se natisknout pamětní medajlonky,pozvánky,pozvány byly všechny okolní has. sbory,zajištěna hudba a postavena na návsi velká slavobrána s nápisem =Vítáme Vás=.Pozván byl také důstojný pán vlašimský

děkan Josef Suchý, jako církevní hodnostář byl hlavní osobou celé této slavnosti, provedl slavnostní ceremoniál pronášeje slova velebná: "Žehnám tomuto stroji, aby v času nebezpečí ohně byl vždycky připraven chránit majetek bližního." Třikrát stříkačku posvětil.

Po pravé i levé straně stříkačky stály kmotry paní Mirovská č.p.1 na straně druhé, paní Marie Brzková roz. Urbanová majitelka statku č.p.6. Obě tyto kmotry jako dar věnovaly do vínku has. sboru po 50ti korunách. V té době za Rakouska 50K to byl plat dobrého řemeslníka za 5 týdnů po 12ti hodinách denně. Odpoledne a večer byla "u Vobořilů" veselá taneční zábava.

První has. sjezd v Pavlovicích konal se až po válce 28.května r.1921. K tomuto sjezdu postavena byla nová hasičská zbrojnice na návsi, do té doby byla stříkačka dočasně umístěna v kůlně statku č.p.6, kde by málem při požáru r.1914 shořela (viz. požáry v Pavlovicích). Druhý has. sjezd konal se 22.července r.1929. K 25ti letému trvání has.sboru r.1937 bylo předáno zasloužilým členům sboru 8 diplomů.

Technický pokrok dvacátého století přináší i požárníkům mnoho nového. Zastaralé ruční stříkačky chtěj nechtěj musí ustoupit novému. V Pavlovicích je v 60tých létech vybudován velký zemědělský závod státního statku. V případě požáru stará ruční stříkačka není schopna zajistit účinné hašení, proto byla r.1961 přidělena O.V.P.O. nová motorová stříkačka. A ptáme se? Co se stalo se starou stříkačkou? Byla přemístěna do stodoly statku č.p.3, protože za krátký čas i tam překážela byla vystrčena za stodolu a její osud byl

zpečetěn. Dopadlo to s ní jako v té povídce o tom starém psu Bodříkovi, byla vyhozena na smetiště, tam za "Brouňovou" stodolou stojí opuštěna na dešti v kopřivách okradena o nejlepší součástky, pláče a naříká, jak se jí za všechno odměnili. Chtěl bych tak slyšet ty staré zakládající členy, kteří už dávno nejsou mezi námi, kteří za velmi těžkých podmínek zakládali has.sbor.

V létě 15.července r.1962 oslavil požární sbor v Pavlovicích 50ti leté výročí založení has.sboru. Při této příležitosti zúčastnily se požární sbory Vlašim, Kondrac a Kladruby. Stará požární zbrojnice na návsi postavená r.1921 také už si odbyla své, nevyhovuje dnešní požární technice, jak velikostí, tak i vzdáleností od vodního zdroje, proto bylo rozhodnuto postavit novou. Se stavbou začalo se z jara roku 1968. Bylo potřeba zajistit pro stavbu nové zbrojnice pracovní síly, což se plně podařilo z řad členů sboru, mládeže a místního obyvatelstva. Veškeré práce byly vykonány bezplatně, pouze materiál byl kryt z rozpočtu M.N.V. Každou sobotu a neděli sešlo se na stavbě mnoho obětavých pracovníků, takže práce šla rychle kupředu. Na MNV je vyvěšen diagram a soupis všech pracovníků na kterém je nejlépe vidět kdo a jak se nejvíce zasloužil o výstavbu požární zbrojnice. K slavnostnímu otevření došlo až 20.června 1971, přestože mohlo dojít k předání již o rok dříve.

Předseda MNV Josef Rybařík zahájil a uvítal přítomné, pronesl slavnostní projev. Dlouholetý pracovník v požární ochraně bratr Rudolf Verdán, bývalý velitel Podblanické župy, velmi pěkně zhodnotil založení has.sboru a jeho činnost. Při této

příležitosti byli vyznamenáni za zásluhy v požární ochraně bratři Rudolf Hrubec, František Telecký a Ladislav Petrásek. Byl pořízen dokumentární film a zvukový záznam, aby příští generace třeba po stu letech mohly slyšet a podívat se jak tenkrát v Pavlovicích otvírali požární zbrojnici.

Mláčení dřívě a dnes

Mláčení obilí samo o sobě je zrovna tak staré od kdy začal člověk pěstovat obilí. V prvních začátcích kdy ještě neznal nástroje stačila pouze ulomená větev a tou "mlátil" do klásků ze kterých zrno vypadávalo. Pravděpodobně se našel někdo chytřejší, aby se nemusel schýbat uvázal na klacek jakýsi "biják" no a byl vynalezen cep, který se do dnešních časů nezměnil. Mláčení obilí cepem přetrvalo celá staletí ba dokonce tisíciletí a můžeme směle říci, že je nejdelší epochou v mláčení vůbec. Aby si někdo myslel, že mlátit cepem byla lehká věc, tak to zase ne! Za prvé to byla práce těžká, namáhavá a za druhé to bylo mlatecké umění. Tak třeba mlátit ve dva dovedl každý, ve tři to také ještě šlo, ale ve "čtveřici" už to bylo horší. V paterici a šesteřici to už byli skuteční mistři a to uměl málokdo. Aby šlo mláčení pěkně do taktu a nekulhalo, musel mlatec také mlátit ušima a když šel dobrý mlatec okolo kde se mlátilo, hned poznal v kolika lidech se mlátí. Snad pro ulehčení udržet si správný takt, aby cepy nekulhaly, vymysleli si lidé všelijaké říkanky.

Tak třeba ve tři: Pes ku sej, ve čtveřici: Snop na pat ře shod' ho brat ře, v paterici: Pá tej do pek la, v šesteřici: Sel ka pe če vdol ky.

Sláma na povřísla se ještě mlátila cepem do čtyřicátých let 20.stol. a pak se objevily cepovky strojové různých konstrukcí poháněné motorem, které se vyráběly po domácku. Kolem roku 1900 začaly továrny vyrábět bubnové ruční točící mlátičky. První v Pavlovicích byla v č.p.7. S takovou mlátičkou museli točit 4 lidé, byla to práce těžká. O málo později začali větší hospodáři kupovat tzv. žentoury (kepry) na pohon zvířecí silou (koně, voly). Bylo to zařízeno tak, že na velkém ozubeném kole byla připevněna 5m dlouhá voj, za kterou na konci byly zapřaženy koně, v průměru 10ti metrů chodily stále dokola. Byla to v té době velká vymoženost. Pokud ještě nebyly čistící mlýnky nebo fukary, muselo se vymlácené obilí vysívat na hřešetech a pak se "válo", to znamená, že znečištěné obilí házelo dřevěnou lopatou proti větru, aby se zrno zbavilo plev. Obilí se měřilo na věrtele, metrické váhy se ještě neznaly. Teprve r.1872 byly úředně zavedeny metrické váhy. Tenkrát bylo takové lidové pořekadlo: "Kdo dřív měří nežli věje, tomu na... do věrtele!"

Roku 1910 založilo několik pokrokových rolníků v Pavlovicích "Hospodářské strojní družstvo pro Pavlovice a okolí". Předsedou tohoto spolku byl rolník Josef Mirovský č.p.1, místopředsedou Antonín Vondrák č.p.15, pokladníkem Fr.Maceška č.p.39 a jednatelem Jan Klika č.p.14. Toto družstvo zakoupilo mlátící složení, čistící mlátičku 26" a benzinový motor o síle 4 - 5 HP firmy Wichtrle a Kovářík Prostějov. Motor vážil maličkost, 18 q. V té době za Rakouska to byla obrovská vymoženost, nikde v okolí nic takového nebylo. Došlo však i k nesvárům v tomto spolku, když někteří

jeho členové dávali přednost v mláčení mimo ves. Ve Vlašimi, v Tehově, ve Vonšovicích, dokonce až na Zhoři u Čechtí se mlátilo. Je samozřejmé, že dalekými cestami stroje velice trpěly. U tohoto mlátícího složení dělal můj otec dlouhý čas strojníka. Stroje tyto byly v činnosti do konce I. světové války. Už tenkrát snad ze škodolibosti dělali si lidé z toho legraci. Že prej spolky jsou dobrá věc, ale dva ve spolku už je moc. Po I. světové válce začaly se poměry na vesnici rychle zlepšovat. Nejprve větší hospodáři, pak i chalupníci řídili v letech 1925-38 čistící mlátičky a benzinové motory. Zastaralé žentourové mlátičky i žentoury byly v krátké době vyřazovány z provozu. Přišla na řadu elektrizace. Od r. 1938 byly postupně všechny benzinové motory vyřazeny, zvláště za války když byl nedostatek benzínu. Protože v Pavlovicích byla "elektrika", nedostal nikdo přiděl benzínu a to byl hlavní důvod že museli řídit motory elektrické. Za mlátičku se stavěl lis který dopravoval slámu na potřebné místo. Po roce 1945 byly stavěny za mlátičky lisy vázací a výfukové řezačky. Tento vývoj trval asi do r. 1960. Socializace vesnice změnila všechny dřívější způsoby mláčení při kterém bylo potřeba mnoho pracovních sil. V letech 1965 nastupuje do boje o zrno samohodná mlátička "kombajn". Je to vrcholná fáze všech dob od kdy začal člověk pěstovat obilí. Jeho čtyřmetrový záběr dokáže posekat a vymlátit za příznivých podmínek obilí z více než 20ti ha za den s obsluhou dvou lidí. Jen ať si každý z nás dříve narozených vzpomene, kolik potu a námahy bylo potřeba ve žních, aby se úroda sklídila. Dnes na scelených lánech pracují

i jiné výkonné stroje, které by se na malých políčkách za soukromého hospodaření nikdy neuplatnily.

Na tomto vývoji v mlácení obilí chtěl jsem ukázat, kam až dospěla dnešní technika atomového věku.

V listopadu 1972, K.V. kronikář

První válka světová

"Tak nám zabili Ferdinanda", řekla posluhovačka pani Mu"llerová Švejkovi...

Sarajevským atentátem r.1914 byla dána příčina k válce, která ze strany Německa a Rakouska byla již dříve připravována. Napětí které vládlo v politickém ovzduší potvrzovalo, že skutečná válka nedá na sebe dlouho čekat a již 26.července žluté plakáty všude oznamovaly, že jest nařízena částečná mobilisace. Jako hromová rána dopadla vyhláška "Mým národům" do naší obce. Byla neděle sv. Anny, před vyhláškou se kupily davy lidí živě roklující. Nikdo si nedovedl plně uvědomit stav věci, všeobecně se uvažovalo že vše skončí jako při částečné mobilisaci r.1912 při Anexi Bosny a Hercegoviny. Začínaly žně a již v pondělí 27.července narukovalo z Pavlovic 18 záložníků. Situace se přiostrčila natolik, že 28.července byla vypovězena válka Srbsku. To byl začátek první světové války!

V počátku války byli lidé bezradní, nikdo nic nekupoval, ale v krátkém čase se začaly poměry rychle měnit. Protože se lidé obávali nedostatku, dělali si zásoby cukru, mouky, kávy a jiných potřeb. Lidé aby dostali žádané zboží sami nabízeli vyšší ceny, takže úřady pohrozily že zdražování bude trestáno. Hned

v začátku války zmizely z oběhu všechny zlaté a stříbrné peníze. Již 4. dubna 1915 zakázáno bylo péci bílé pečivo a začaly se vydávat lístky na chléb a potraviny. Mnoho lidí z měst rozjíždělo se po venkově, aby si opatřili živobití, ovšem za ceny hodně vysoké, mnozí nabízeli za výměnu látky, oděv i šperky. Protože zemědělci neradi odevzdávali "eráru" obilí, brambory a dobytek byly konány nucené výkupy. Tenkrát obávané pověstné "regrisice" neušetřily nikoho. Lidé na vesnici byli nuceni schovávat obilí a mouku, skryše bývaly často důmyslně vyhledávány, mnohdy se v nich schované věci zkazily, nebo je ničily myši. Bídu dovršila krutá zima r. 1916 a suché léto r. 1917, řeka Blanice byla tak suchá jako malý potůček. Všeobecný nedostatek potravin objevil nový druh lidí, tzv. "keřasové" kupovali po vesnicích potraviny a vše za nekřesťanské peníze ve městech prodávali. V zemích postižených válkou muselo se obyvatelstvo vystěhovat. Naše kraje byla zaplaveny uprchlíky z Haliče. V Pavlovicích v pastoušce byla celá židovská rodina z Polska. Těžko se dá vypsát to nekonečné čekání, když někdo z vojínů dlouho nepsal a pak ještě horší, když přinesl posel úřední obálku ve které bylo oznámeno.....padl. Skutečně velikou válečnou daň zaplatila naše obec na životech občanů, kteří se z války nevrátili. Po čtyřech letech válečného strádání a strachu, po třistaleté porobě přišel 28. říjen 1918 = Samostatnost Československého národa. Pomník postavený na návsi k památce mrtvých hlásá: My dali životy, vy dejte lásku!

20. prosince 1972, K.V. kronikář

Pozemková reforma

Po první světové válce se hospodářské poměry rychle měnily. Drobní a střední zemědělci na vesnici z nedostatku obživy stále více volali po půdě, říkalo se tomu "hlad po půdě" a proto pozemky, zvláště pole přicházely do ceny. Tehdejší Agrární strana, aby uspokojila drobné zemědělce, dohodla se s velkostatkáři o uvolnění částí pozemků do tzv. "Parcelace". Většinou se jednalo o pozemky od panských dvorů. Roku 1921 byly pro Pavlovice uvolněny pozemky od dvora Čechova a to pole "v Hlibokém", "na Klínku", "ve Višničkách" a panské louky ve výměře asi 45 ha. Dvůr Čechov zůstal jako zbytkový statek pro město Vlašim a 23 domkářů v Pavlovicích dostalo příděl od 1-2 ha. Je důležité připomenout, že v té době si lidé polí velice vážili. Také v r. 1921 přišlo na prodej 10ti ha hospodářství a hostinec "u Vobořilů" č.p. 33. Všechny pozemky mimo zahrady šly jako na dračku, koupili je chalupníci v Pavlovicích. Hostinec koupil Antonín Švejda dřívější majitel č.p. 27 a 48.

Dovršením pozemkové reformy získala většina zemědělců v Pavlovicích do vlastnictví lesy. Roku 1934 rozděleny byly lesy v "Pasekách" a část "Borku" od velkostatku Vlašim ve výměře asi 40 ha. Lesy byly rozděleny na díly po 0.80 ha, takže mnozí zemědělci měli až 3 díly.

Za Německé okupace r. 1942 byly všechny lesy v "Pasekách" a za "Drahy" vyvlastněny a připojeny k Německé správě DAF, která měla zabrané sanatorium na Kostelíku.

Silnice

Po první světové válce se začal čile rozvíjet stavební ruch a s ním také současně stavby komunikací. V té době celá řada obcí na Vlašimsku a Dolnokralovicku byla mezi sebou bez silničního spojení, proto musely být obce odkázány jen na málo udržované cesty vozové. Zrovna tak tomu bylo mezi obcemi Pavlovice, Kladruby a Tehov. Vyměření silnice naší obcí nebyla jen tak jednoduchá záležitost. V první řadě nemohla vyhovět všem. Tehdejší obecní zastupitelstvo složené většinou z velkých sedláků nemohlo se dohodnout, podávalo všechny možné i nemožné návrhy kudy by měla silnice vést. Inženýr Doležal, jehož předkové pocházeli z Pavlovic č.p.15 vyměřoval silnici. Jednáním některých sedláků byl velice rozhněván a vyměřil silnici bez vlivu obecního zastupitelstva v dnešním stavu. Silnice byla vyměřena r.1924 a následujícího roku bylo započato se stavbou. Silnici stavěl ing. Jindřich Neubauer stavitel ve Vlašimi, největší to stavební podnik v okolí. Hlavní spojovací cesta Pavlovice-Kladruby vedla dříve ze silnice Vlašim-Štěpánov mezi č.p.12 a 13 dolů po návsi, pod hráz rybníka, na Malou Stranu mezi č.p.43 a 51 a odtud vede silnice po staré cestě do Kladrub. Na stavbu silnice se dobře pamatuji, pracoval jsem na ní jako tesařský učeň. Jaké dobrodiní přinesla silnice pro obec je dnes těžko si představit. V Pavlovicích dne 28.ledna 1973

Tříšková lípa

Strom velmi starý, její stáří se odhadovalo více jak 300 let. Byla viditelná z celého Vlašimského kraje, vysoká 30m, její

obvod ve výšce 1m měřil 4,5m.Byl to nejstarší a nejvyšší strom v Pavlovicích.Zub času v ní vyhlodal takovou díru,že by v její dutině mohli stát dva muži,přesto že se z venku zdála být zdravá.V šesti metrech se její obrovité tělo rozdvojovalo ve dvě mohutné větve o průměru 70 a 90 cm.Stála za stodolou usedlosti tehdejšího majitele Antonína Tříšky č.p.12 v Pavlovicích.Kolik bouří se přehnalo přes její korunu?Kolik pak generací přečkala tato lípa?A co všechno jsi viděla a slyšela babičko lípo?Jistě že mnoho!
Byla poražena na jaře roku 1928.Podle vzhledu jak se zdálo nikdy nebyla zasažena bleskem,přestože to byl nejvyšší strom v okolí.

Vichřice

Bylo to v pondělí o svátku Prokopa 4.července r.1929.Den jakých bývá v létě dost,ale odpoledne se dalo očekávat bouři.Asi k šesté hodině se na západě objevily první mráčky,to byla známka že se bouře blíží.Netrvalo to ani půl hodiny a už to začalo!Obrovskou rychlostí přihnaly se černé mraky,vítr zvedl takové spousty prachu že bylo skoro tma.Ve chvíli se vítr proměnil ve větrnou smršť.Stromy se lámaly jako stébla slámy,nebylo jediného stavení v Pavlovicích kde by obrovský vítr nescházel spousty tašek.V čísle 24 u Antonína Kopeckého byla smrští shozena celá střecha ze stodoly.Ve Vracovicích byla smrští zbořena i s pilíři nově postavená 16m dlouhá stodola.V té době bylo na polích ještě mnoho suché píce ,kdo se opozdil a včas ji neodvezl,nezbylo na polích ani stéblo.

Nejvíce byly postiženy lesy, stromy přes 30cm silné byly přelámány, zohýbány a vyvráceny s kořeny, jedno dřevo přes druhé. Byla to taková spousta dříví, že nebylo jej možno za 3 roky z lesů odklidit. Smršť zasáhla celé střední Čechy v šířce 40km.

Počasí

Co vás napadá! Kdepak teďka zimy, to nic není, to panečku za našich mladejch let, to bejvaly zimy! Sněhu všude, mrazy že až šindele bouchaly, závěje že sotva stromy u silnic koukaly. Jo, jo, kde ty loňské sněhy jsou?

R.1904 bylo velké sucho, toho roku nepršelo od dubna do září. U'roda byla nepatrná, ovsí měly po třech zrnkách a byly tak krátké, že se musely trhat jako len. Kolem 10.srpna nebylo na polích a lukách vůbec ničeho. Mlynáři nemohli semlít, nebyla voda, lidé vařili celé obilí a tak ho jedli. Bída byla veliká!

R.1916 byla zima krutá a bídu v první světové válce dovršilo suché léto r.1917. Řeka Blanice byla vyschlá jako malý potůček. R.1922 23.července byla obec Pavlovice postižena vichřicí a krupobitím. Mnoho stromů vyvráceno bylo, obilí silně potlučeno, cesty nesjízdné jak byly vymlety. R.1928 bylo léto pěkné, ale zima přišla velmi tuhá. Toho roku již před vánoci silně mrzlo. Počátkem ledna r.1929 napadlo půl m sněhu a potom se dostavily kruté mrazy jakých nebylo pamětníka, dosáhly až 39°. Podle starých záznamů tak tuhá zima byla roku 1776. Mnoho zvířete uhynulo, koroptve jindy plaché až na dvory přilétaly a se slepicemi zobaly. Rovněž zajáci ke stavení táhli. Koroptve nemohouce si opatřiti potravu vyhrabávaly v zamrzlém sněhu

tunely, aby se dostaly k osení. Ovocné stromy všude pomrzly, zvláště stromy mladé. Z jara celé sady musely být vyporáženy. Zima v roce 1946-47 byla tuhá a dlouhá, začalo mrznout před 28. říjnem a trvala až do sv. Josefa, k jaru byly velké závěje, ledy narostly až 50cm silné. Při jarním tání bylo mnoho měst a vesnic zatopeno. Roku 1947 bylo katastrofální sucho jaké nepamatují nejstarší lidé v obci. Sucho a neúroda bylo v celé ČSR. Z jara trochu zapršelo, ale celé léto a podzim se neukázal na obloze ani mráček, stále velká horka a suché východní větry, takže země byla vyschlá do hloubky až 2,5m. Sena bylo málo, obilí mělo krátkou slámu, otavy nebyly vůbec žádné. Brambor se sklídilo málo a droboučké ovoce předčasně ze stromů opadalo, v lesích spousta stromů uschlo. Potok vedoucí obcí byl úplně suchý. Orba pro setí byla těžká, začalo se sít kolem 15. října. Konečně 10. listopadu přišly deště a zaseté obilí začalo klíčit. Sucho a neúroda zavinila velké potíže v zásobování obyvatelstva v celé ČSR. Sovětský svaz poskytl naší republice velkou bratrskou pomoc, dodal nám velké množství obilí.

R. 1955 17. ledna přehnal se přes naši obec a okolí větrná smršť, která dosahovala podle hlášení rychlosti až 150 km v hodině. V lesích byly způsobeny velké škody. R. 1962 nepříznivý pro zemědělství, jaro studené stále sněžilo, v polovině dubna stoupla teplota na 30° a ke konci dubna klesla na plus 3° až minus 5°, 1. května padal sníh, celý květen velmi studený. Žně byly zpožděny o celý měsíc. 31. října napadlo 10cm sněhu, který během dvou dní sešel.

V Pavlovicích dne 5. března 1973

Pomník padlým

Po několik let se v Pavlovicích říkalo, měl by se postavit pomník padlým z první světové války. Tato slova se proměnila ve skutek teprve r.1933. V té době byla v Pavlovicích početně velká skupina dospívající mládeže, která svým přičiněním dala podnět k postavení památníku. Vzpomínám, byl to tenkrát velmi náročný úkol, postavit pomník když nebyla nikde ani koruna a vidíte, pomník se postavil! Bylo potřeba opatřit peníze. Pořádali jsme různé taneční zábavy, věnečky, plesy, maškarní merendy, hrálo se divadlo. Konaly se sbírky po obci, místní hasičský sbor ze svých skrovných prostředků také nezůstal pozadu, a tak se dávala koruna ke koruně, až z toho bylo tři tisíce. Postavení pomníku bylo zadáno firmě Semler Uhlířské Janovice za smlouvenou cenu 3200 Kč. Odhalení pomníku se konalo 24. září 1933 za účasti různých korporací a velkého počtu občanů z celého okolí. Pozváni byli všichni známí pavlovští rodáci. Na této pietní slavnosti měl procítěný projev Josef Nácovský a řečník z Prahy, který důstojně vyzdvihl památku padlých za svobodu Českého národa. V základech pomníku je uložena pamětní listina.

Elektrika

Hodně dávno je tomu, kdy lidé na vesnici ale i ve městech svítili loučím. Možná že i to na tehdejší dobu mělo své zvláštní kouzlo když nic jiného nebylo, světelnice celá učouzená a možná že jeden druhého neviděl. Trvalo potom dlouhý čas až přišel na řadu petrolej. Před 120ti léty, tedy r.1853 vynalezl polský

lékárník Lukaszewicz petrolejovou lampu. Dnes se jen usmějeme nad tímto vynálezem a stěží pochopíme, jakým revolučním zvratem byla petrolejka v době, kdy člověk dospěl od louči, kahanu ke svíčkám a čadivým petrolejovým lampám. Petrolejové svítilny nabídly člověku jasnější a bělejší světlo, rozsvítily večery a noci, petrolejová lampa se stala žárovkou druhé poloviny XI. století. Nepřeháníme, vždyť například v ČSR svítilo ještě v roce 1936 plných 20% obyvatel petrolejem! Po několik let se v Pavlovicích mluvilo kdy bude "elektrika". V tehdejší době někteří větší hospodáři měli pořízeny nové benzinové motory a to byl právě důvod, že nebyl takový zájem o elektrizaci obce, přestože okolní obce buď již elektriku měly nebo ji řídily. Teprve když elektrárenský svaz nabídl obcím zvýhodnění, které měly být zapojeny do této akce, rozhodlo se obecní zastupitelstvo v Pavlovicích o elektrizaci obce.

Se stavbou rozvodné sítě po obci začalo se r. 1937 a 7. března 1938 rozsvítila se první žárovka, roztočil se první elektrický motor!

Prosinec 1973

Okupace

Politický a hospodářský vývoj v Evropě v letech 1930-39 naznačoval tomu, že není všechno v pořádku a že se musí něco stát. Poražené Německo v první světové válce začalo být znovu po nastolení Hitlera k moci hrozbou pro světový mír. Sudetoněmecká Henleinova strana v letech 1936-39 stále kladla větší požadavky Československé vládě, situace se

vyhrotila tak daleko, že byla 23. září 1938 vyhlášena všeobecná mobilisace. V Mnichově bez účasti Čsl. vlády byl náš osud zpečetěn. Tenkrát přijel do Prahy anglický lord Runciman a prohlásil, že Anglie a Francie nemůže garantovat Českosl. hranice v případě války. Ve Vlašimi na náměstí se konalo velké protestní shromáždění všeho dělnictva z továren a závodů, na kterém neohroženě mluvil o zradě a nebezpečí dělnický předák-komunista Antonín Navrátil. Psal se 15. března roku 1939 smutný to den. Okleštěná a zmrzačená ČSR dostává poslední ránu, toho dne Německá armáda překračuje naše hranice a okupuje Československo.

Jen sama příroda se bránila tomu bezpráví a násilí, ten den 15. března celý den padal sníh a jsou velké závěje. Československá Republika přestává existovat, vzniká Protektorát Čechy a Morava.

Německá marka musela být uznána vedle naší koruny jako státní platidlo v poměru 1 marka za 10 Kčs, tím se stalo že naše hodnotná ČSR koruna byla velice znehodnocena. Němci, zvláště vojsko nakupovalo za marky velmi lacino bez rozdílu všechno naše zboží a posílali ho do Německa. V krátkém čase byly obchody skoro prázdné. Přišlo nařízení, všechny obchody a úřady musely být označeny napřed německy a česky.

Začala druhá světová válka 1. září 1939. Vlašimskou továrnu Sellier a Bellot ihned Němci zabrali pro vojenskou výrobu. V krátkém čase zavedli potravinové lístky, u zemědělců řízené hospodářství, vysoké dodávky obilí, masa, mléka a vajec.

Tzv. kontingenty byly tak vysoké, že mnohdy nemohly být

splněny. Vesnice žila ve stálém strachu a napětí kdy přijdou kontroly a obrátí chalupu na ruby.

Na podzim r.1943 přijela nečekaně do Pavlovic skupina německých vojáků. Jejich velitel vyžádal si seznam zemědělců u starosty Jana Kliky č.p.14 a vybral si č.p.1 a č.p.6 u kterých měla být provedena prohlídka. Po příchodu musel dát starosta k dispozici asi 10 lidí, kteří pomáhali při prohlídce. U Fr. Macešky naskytl se všem nečekaný obraz. Několik lidí tahalo ze stáje mrtvého koně. Překvapený velitel když to uviděl zůstal chvíli stát a pak zvolal "Nicht rabung"! Po tomto rozkazu všichni odešli do č.p.6 kde prohledali půdy a doslova vyházeli všechnu slámu ze stodoly. Na štěstí se nic nenašlo, naši občané museli zase vyházenou slámu uklidit do stodoly. A kdo ví jak by tenkrát to dopadlo-kdyby? Vesnice si oddechla.

Němci přísně zakázali jakékoliv poslouchání zahraničního rozhlasu, z přijímačů museli být odstraněny krátké vlny. I přes velké nebezpečí našli se odvážní jedinci, kteří poslouchali Londýn a důvěrně oznamovali zprávy známým co se děje ve světě a na frontách. Byla to jediná možnost, která nám dávala sílu a naději že přijde zase den osvobození.

Po celou dobu války stavěly se v noci požární hlídky, okna musela být v noci řádně zatemněna. Ke konci války stále více přelétaly přes náš kraj velké svazy amerických bombardérů, stávalo se že i několikrát za den houkaly sirény. S napětím jsme čekali kdy to začnou sypat na "Kapslovnu". Je zajímavé, že tak velký zbrojařský podnik nebyl za celou válku bombardován. V roce 1943 Protektorátní vláda ochotně dovolila nacistům, aby chlapci a děvčata ročník 1921 a 1924 byl poslán

do "Rajchu" na práci.V Pavlovicích to postihlo Jaroslava Štíchu č.p.8,Ladislava Brabence č.p.13 a Ludmilu Vondrákovou č.p.37,která byla nasazena do Lipska.Při nočním náletu na Lipsko podařilo se Lídě s jednou kamarádkou obtížnou cestou přes hranice uprchnout a dostat se domů.Několik měsíců schovávala se doma,po celou dobu musela být hlídána,aby o ni nikdo nevěděl.Kolik strachu prožila celá rodina třeba když jen zaštěkal pes.Protektorátní četníci několikrát přišli a hledali Lídu.Ve dne se ponejvíce zdržovala na půdě nebo na patře ve stodole,jen v noci mohla vycházet do okolí vesnice.Přicházela zima a na brzké ukončení války to ještě nevypadalo.Lída byla sama nucena přihlásit se na "pracák".Tam s tímto případem nechtěli nic mít a poslali znovu Lídu do Říše.V doprovodu četnické asistence byla dopravena do Prahy na hlavní nádraží.Tam v nestřeženém okamžiku utekla znovu.Za několik minut už pražský rozhlas hlásil její útěk a popis.Těžko si představit,jak malá byla v ní dušička když to na vlastní uši slyšela!!

Po tomto dobrodružství se přece našel dobrý člověk,který dopomohl Lídě,aby byla zaměstnána ve vlašimské kapslovně.

Za první světové války přišlo Rakouskými úřady nařízení odevzdání zvonů.Pavlovský starosta František Maceška č.p.39 oznámil na Hejtmanství v Benešově,že nemá nikoho,mimo chromého kováře,kdo by zvon sundal z věže kapličky a zároveň žádal o člověka který by zvon odmontoval.Nikdo nepřišel a zvon byl zachráněn!

Za druhé světové války, když německé branné moci docházely barevné kovy, opakovalo se znovu odevzdání zvonů (jen historické zvony 200 let staré byly toho ušetřeny). Dne 10. dubna 1942 naposled na pavlovické kapličce zazvonil zvon. Byl odvezen do Vlašimě a odtud neznámo kam, vážil 32 kg. Byl na něm letopočet 1897 a nápis, že byl pořízen obcí po zuřivém požáru Pavlovic r. 1894.

Ještě před druhou světovou válkou postavil Dr. Schiller z Vlašimě u Kladrub pod Kostelíkem sanatorium. Němci ihned v začátku války zabrali sanatorium, z velké části všechno přestavěli a ještě dalších jiných budov přistavěli. Všechny tyto objekty sloužily Němcům jako nemocnice pro raněné vojáky. K tomu zabrali dvůr Tehov a všechny okolní lesy. Z jara r. 1943 rozšířili zábor až do katastru Pavlovice.

Všechny lesy v Pasekách, Za Drahy byly knihovně převedeny na německou správu DAF. Z toho bylo patrné, že se zde chtějí usadit navždycky. Jednou z akcí v celonárodním hnutí odporu byl atentát na říšského protektora Heydricha, provedený 27. května 1942. Terorem po atentátu utrpělo i naše okolí těžké ztráty na životech občanů. Ve Vlašimi pro schvalování atentátu byli zatčeni a popraveni hajný Vlasák a lékař MUDr.

V. Schiller. V Pavlovicích byl zatčen gestapem Jan Krejčí č. p. 21 pro přechovávání střeliva, vrátil se po osvobození. Nejvíce postihla na životech hromadná záhuba občanů židovského vyznání. Z Vlašimě odjel nejpočetnější transport židovských občanů dne 12. listopadu 1942 do sběrného tábora v Táboře, odtud pak vedla cesta přímo do Terezína. Z 61 židovských občanů zahynulo 55 v koncentračním táboře. Když

stály Sovětské armády před branami Berlína, všeobecně se vědělo, že válka se neodvratně blíží ke konci, ale nedalo se určitě říci, že by se naše kraje nemohly stát válečným bojištěm. Proto z těchto důvodů v okolí Pavlovic byly zřizovány na různých místech podzemní kryty. Dnes ještě po 30ti letech jsou znatelná místa kde kryty byly kopány. Na Pastvišti v dolíku, v Hlibokém v Kladrubske stráni a jiných místech. Spád událostí měl docela jiný konec nežli se předpokládalo. Krytů nebylo potřeba.

Konec války a osvobození

Východní fronta se počátkem 1945 stále přibližovala a s ní vítězně postupovala Sovětská armáda na území naší republiky. Počátkem května každý den jsme s velkým napětím sledovali vývoj událostí. Dnem i nocí projížděli naší obcí početné skupiny civilních německých uprchlíků směrem na západ. 7. a 8. května po silnici od Štěpánova k Vlašimi projížděly kolony ustupující německé armády. Odpoledne 9. května bylo hlášeno, že se od Čechtí k Vlašimi blíží Sovětská armáda. Kolem čtvrté hodiny dorazil první předvoj do ulic Vlašimě vítaný tisíci davy občanů. Snad ještě nikdy nebylo v ulicích Vlašimě tolik lidí jako tenkrát. Sovětské jednotky projížděly Vlašimí bez zastavení na pomoc bojující Praze. Další ustupující německé jednotky před Sovětskou armádou byly v Borku zadrženy zátarasy přes silnici. Ve zmatku, který vyvolal kvapný ústup, nepodařilo se Němcům proniknout na západ. Ve Vlašimi byla již Rudá armáda. Němci zběsile zahazovali zbraně a snažili se ještě zničit veškerou

výzbroj, zapalovali auta, důstojníci ze strachu zbavovali se distinkcí a dávali si za čepice bílé papíry. Někteří se ve snaze ještě uniknout, pustili se cestou okolo kříže k Ušípanovu mlýnu, ale tam jejich cesta končila. U řeky zapálili vozidla. Okolo silnice od Borku až k Vlašimi bylo zničeno a zaházeno velké množství válečného materiálu. V Pavlovicích bylo po dobu dvou měsíců ubytováno několik desítek sovětských důstojníků a vojáků. Bylo mezi nimi dost těch, kteří uměli česky. Rádi jsme poslouchali jejich vyprávění co všechno za dobu války prožili. Viděli jsme v nich velké hrdiny a osvoboditele. Po pětiletém strádání a utrpení přinesla Sovětská armáda Československému národu svobodu. Ke konci tohoto vyprávění chtěl bych říci jen to, že není možné vypisovat všechny události do podrobností, omezil jsem se pouze na Pavlovice a okolí. V Pavlovicích v únoru 1974.

Po druhé světové válce 28. října 1945 v nově osvobozené republice konala se v Pavlovicích místní slavnost s průvodem k památníku padlým. K tomuto historickému dni byl posvěcen a zavěšen zvon do věže kapličky, který daroval obci vlašimský děkan M. Novák. Místní národní výbor pátral po zvonu sebranému za války Němci, ale marně, zvon se nenašel, takže je jiný. Výlohy spojeném se zavěšením zvonu uhradil místní Svaz české mládeže v Pavlovicích.

V létě v roce 1945 byl do obce zavlečen slepičí mor, skoro všem zemědělcům všechny slepice i kuřata uhynuly. Z jara

r.1946 se mor znovu opakoval,takže některým chovatelům,kteří si znovu slepice opatřili uhynul chov dvakrát za sebou.

První volby po okupaci do Ústavodárného shromáždění konaly se dne 26.května 1946.Byly čtyři politické strany,takže nebylo tolik politických stran jako za první republiky.V Pavlovicích byly tři politické organizace a sice lidovci,komunisté a socialisté.Jednotlivé strany obdržely hlasů: Strana lidová 66,komunisté 43 a socialisté 36 hlasů.Podle těchto voleb byly sestaveny místní národní výbory,takže lidovci měli 5,komunisté 4 a socialisté 3 mandáty.Předsedou MNV byl zvolen Josef Zelenka č.p.50 člen strany lidové.

Pavlovice

Roku	Domů	Obyvatel	
1729	?	?	8 rodin-33židů
1788	31	?	Podle J.Schollera
1843	43	355	2 židovské rodiny
1880	44	376	7 židů
1887	?	369	Řím.katolíků a 7 židů
1890	42	293	Podle sčítání obyvatel
1910	47	280	M.Navrátil okres
vlašimský			
1920	47	264	Podle sčítání obyvatel
1921	47	260	z toho 3 židé, 2 bez
vyznání			
1923	48	281	obecní seznam

1930	51	272	z toho 252 kat.,16 Čslov.,4 bez vyznání
1969	56	208	podle seznamu
1971	59	201	20 vdov,4 vdovci

Nebylo pamětníka nebo jinak známo že by se někdo z Pavlovických rodáků stal knězem. Teprve v první polovině XX.stol. stává se prvním bohoslovcem syn chudých rodičů Františka a Emilie Kolandových v Pavlovicích č.p.29. Otec Fr.Kolanda,rodák z nedaleké vesničky Petřínů,matka Emilie rozená Zelenková,švadlena narodila se v doškové chaloupce v Pavlovicích č.p.35,která byla r.1946 zbořena.Tato Zelenkova chalupa stála při cestě mezi č.p.7,8 a 12,patřila dříve jako výměnkářská chalupa k č.p.12.

Jejich nejstarší syn František narodil se a vychodil základní osmiletou školu ve Vlašimi.Po vyjití školy vstoupil do semináře Bohoslovecké fakulty v Praze.Roku 1951 byl vysvěcen a stal se kaplanem.Promoce byla zakončena velkým slavnostním průvodem z jeho rodného domku do vlašimského chrámu Páně,kde 2.července r.1951 sloužil svoji první mši svatou.

Kolem každého z nás běží roky,měsíce,týdny a dny někdy tak rychle,že se nestačíme ani ohlédnout.Ale v životě každého z nás nastane okamžik,který nás donutí alespoň na chvílku poohlédnout se ,pozastavit a podívat se nazpátek,abychom si uvědomili,jak to všechno bývalo a jak je tomu dnes.Musíme se podívat jaký je vlastně ten náš život,zdali jsme za sebou zanechali dobrou práci,na co jsme zapoměli,co možná přecenili.

Lidská paměť je velká věc. Časem z ní vypadnou události všední, zmizí z ní zbytky lidských smutků i slabostí a zůstanou věci hlavní. A najednou nás paměť začne upozorňovat na věci, kterých jsme si v běžném životě v denním shonu ani nepovšimnuli, které zmizely aniž jsme si je vůbec uvědomili. V dlouhých zimních večerech pročítal jsem naši kroniku, co psali předchůdci i to co jsem psal sám a stále jsem zjišťoval, že v kronice ještě mnoho chybí. Kolikrát přešel jsem po vesnici, kterou tak důvěrně znám a poznával jsem že vesnice zůstává, ale krajina, lidé a jejich práce se mění. Každý z nás i ti docela malí stali se pamětníky velkých událostí. Po celá staletí žila naše obec takřka stejným způsobem, staletí používala stejného nářadí, staletí stejně hospodařila. Ale to se všechno v neobyčejně krátké době změnilo. Vzpoměl jsem například, že ve žních na polích okolo Pavlovic, Kladrub i jinde po staletí stávaly panáky a mandele, tisíce malých kupek bylo poseto po kraji kam jen oko dohlédlo. Ale pro Boha, před kolika vlastně léty? Před rokem, deseti nebo kdy? A najednou panáky navždy zmizely a kolik ještě jiných věcí zmizelo, dokonale a navždycky. Už nevíme a snad ani nebudeme vědět. A nejsou tyto věci důležitější než data válek, narození panovníků, data výstavby chrámů? Nejsou snad tyto věci pro život lidstva důležitější než co dříve psaly dějiny? Pak jsem přemýšlel, vzpomínal a po večerech psal. Pro vás, pro naše děti, aby si to upamatovaly, pro vnuky, aby jednou věděli a pro paměť budoucím pokolením, aby oni vážili si odkazu svých předků, který jim tak tvrdě vybojovali.

Po celá staletí žila vesnice takřka stejným způsobem, staletí používala stejného nářadí a po staletí stejně hospodařila. V minulosti se většina obyvatel naší obce živila zemědělstvím. Jen malou část tvořilo několik řemeslníků, kovář, kolář, truhlář nebo švec. Jejich výrobky byly pro život na vesnici nezbytnou součástí. Ve většině případů tito lidé kromě řemesla měli k obživě i menší hospodářství. Vesnický člověk zvyklý odjakživa hospodařit na svém, vždycky nerad přijímal novoty. Vžitá tradice dovolovala jen pomaloučku měnit život na vesnici. Znáám to z vyprávění starých pamětníků i z vlastní zkušenosti, jak hospodařil děd a otec, tak to dělal i syn!

Ještě v létech před první světovou válkou se na polích mnoho nesklízelo. Dnes se jen usmějeme, když například hospodář sklídl z jednoho ha 10-12q žita, nebo 40-50q brambor, o pšenici se nedá vůbec mluvit. Možná se budete ptát, proč tomu tak bylo! Neznala se šlechtěná osiva a sadba, nepoužívala se umělá hnojiva, nebyly dokonalé stroje k obdělávání půdy, ještě koncem 19. stol. celá třetina polí ležela ladem-úhorem. Nebylo proto divu, že se stávalo, že i velký hospodář neměl před žněmi co jíst! Teprve ve 20. stol. kdy technický pokrok se rychle rozvíjel, začaly se zvyšovat výnosy zemědělců. Po únoru 1948, kdy se komunisté ujali moci ve státě, bylo prvořadým úkolem na cestě k socialistické přestavbě vesnice přijetí zákona o Jednotném zemědělském družstvu. Vesnice stanula na prahu nové dějinné epochy socialistické přestavby.

Nejdříve je nutné zmínit se o tom co všechno předcházelo, než bylo v Pavlovicích založeno JZD. Ze strany ONV a všech institucí bylo dbáno, aby byla zvyšována zemědělská výroba

všech produktů, proto velkým zemědělcům byly předepisovány vyšší povinné dávky. Jestliže takový zemědělec nemohl splnit uložené úkoly, byla mu usedlost dána tzv. "50", to znamenalo likvidace. V Pavlovicích byli vystěhováni bratři Josef a František Maceška č.p.39 a č.p.1, jejich pozemky byly rozděleny jiným zemědělcům. Ostatní větší hospodáři když viděli že nemohou stačit dodávkami, vstoupili r.1957 do Českosl. státních statků. V příštím roce tedy 1958 vstoupili zbývající drobní zemědělci "dobrovolně" do JZD s výměrou 120ha zem. půdy. Založením družstva se stalo, že v obci jsou dva zemědělské podniky, každému bylo jasné že tento stav je jen přechodný. Na podzim r.1960 všichni členové družstva vstoupili do Čsl.státních statků.

Ať si nikdo nemyslí, že přejít ze zemědělské malovýroby která trvala na vesnici celá staletí na družstevní velkovýrobu byla jednoduchá věc! Je všeobecně známo, že se nikomu do družstva nechtělo, každý se tomu urputně bránil, prostě byla k té novotě nedůvěra. Každý začátek bývá těžký. Nebyly finanční prostředky nezbytné k chodu družstva, všechno se muselo řídit na úvěr. Dobytek nebylo možno ustátit ve větších skupinách. Na podzim r.1958 se rozoraly všechny meze, aby se mohlo začít hospodařit na větších lánách. První rok byl finanční příjem družstva velmi špatný, když si družstevník vydělal za den 6,- Kčs(2 PJ), to musel udělat pořádný kus práce. Nebylo proto divu že se lidé hádali, nechtěli chodit do družstva pracovat. Ti malí říkali: Ať chodí dělat co tam dali hodně hektarů, my se na ně dít nebudeme! Musel jsem mnohokrát vyslechnout velice

nepříjemné věci, já jsem totiž byl předsedou družstva v Pavlovicích.

Rodina družstevníka dostala 1/2ha záhumenku, mohla si držet 1krávu, 1 prase, 20 slepic, naturalie (obilí, brambory) po krytí dodávek státu, osiv a krmiv. Naproti tomu musel každý zemědělec dát do JZD vklad podle velikosti jeho hospodářství, veškeré pozemky, dobytek, koně, prasata, stroje a některé hosp. budovy.

V Pavlovicích v září 1975

Výstavba ČSSS v Pavlovicích

Protože zemědělská velkovýroba nemohla se obejít bez rozsáhlé investiční výstavby, bylo rozhodnuto vybudovat v Pavlovicích celý zemědělský areál na ploše 12ha. Se stavbou začalo se r. 1960. Byly vybudovány dva čtyřřadové kravíny, teletník, sklady na píci, dále pak postupně kanceláře, kuchyň a jídelna. Roku 1965 postaveny ústřední dílny statku s velkými sklady a sišička na obilí. V roce 1974 je dána do provozu velká bramborárna s kapacitou 300 vagonů brambor, v příštím roce je dokončen teletník na 1000 kusů telat. Všechny tyto objekty jsou postaveny na pozemcích bývalých majitelů v Pavlovicích: Jos. Vondrák č.p.15, Fr. Ječmínek č.p.5, Jos. Maceška č.p.39, Fr. Pohorský č.p.2, Karel Vondrák č.p.12, Jar. Štícha č.p.8 a Lad. Brabenec č.p.13.

Nové Pavlovice

Při tak rozsáhlém zemědělském podniku bylo nutné vybudovat bytovou výstavbu pro zaměstnance. V roce 1967 byly postaveny "Na Chmelnici" č.p.5 dva dvojdomky č.p.57,58,59 a 17. Číslo 17 měla dříve obecní pastouška, zbořená r.1961, stála v blízkosti č.p.45. Další tři jednopatrové domy, 12 bytovek dokončeny v r.1974.

Říjen 1975.

Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená!

Je známo, že od nepaměti patřily Pavlovice v náležitostech církevních ke kolátuře vlašimské. Od pradávna, snad již od založení Pavlovic odpočívají naši předkové na vlašimských hřbitovech. První a nejstarší hřbitov ve Vlašimi byl zřízen kolem původního románského kostela, který byl v létech 1523 odstraněn a na jeho samém místě postaven kostel nový ve slohu gotickém.

S tímto jevem se setkáváme všude tam, kde byly kostely stavěny a zároveň kolem nich byly zřizovány hřbitovy. S přibívajícím počtem obyvatel ve Vlašimi i v obcích které patřily do obvodu kolatury vlašimské nestačil již hřbitov svojí rozlohou. Proto r.1859 poblíž kostela úplně za městem byl založen hřbitov nový. Po třicetileté válce i v pozdějších létech řádil v Čechách mor a cholera. Ani Vlašim a okolí nebylo ušetřeno těchto zhoubných nakažlivých nemocí. Umíralo mnoho lidí, někde i celé rodiny. Protože to byla nemoc velice nakažlivá, konalo se pohřbívání bez účasti lidí a obřadů. Z těchto důvodů byl zřízen nouzový hřbitov a to již třetí daleko za městem. Další hřbitov, čtvrtý byl zřízen r.1962 směrem k

Pavlovicům.Antonie Hrubcová z Pavlovic č.p.36 byla první občankou z Pavlovic, která byla pochována na novém hřbitově. Dnes je dušiček, památka zesnulých, chce se ti rozjímat a vzpomínat na ty drahé, kteří už nejsou mezi námi. V těchto dnech to bývá nejintimější chvíle na hřbitově. Zajdeš se podívat na místa posledního odpočinku. Místa tichá-kde každý krotí svůj hlas-kde cit se těžko potlačí. Hřbitov je jako kvetoucí zahrada plná zářících světél a stínů, pod drnem sytí prach zem-celých generací. Celý hřbitov ještě projdeš a při odchodu tě napadne: Kdopak z nás během roku...? Ale život nezastaví se ani na chvíličku-stále jde dál po věky věků!
Psáno o dušičkách L.P.1975

Uslyšíte hlášení.

V dřívějších dobách pokud ještě nebyly známy technické prostředky jako jsou telefon, rozhlas, televize a jiná zařízení, byli lidé na velké vzdálenosti informováni tak, že zvláštní poslové na koních donášeli důležité zprávy od města k městu a pak dále k vesnicím. Nebylo proto divu, že zprávy takto doručované měly velké zpoždění, zvláště pak na vesnici.

Oběžník!

Všen občanům se ve známost uvádí.....

V Pavlovicích ještě počátkem 20.stol. byli občané seznamováni o důležitých zprávách tzv.oběžníkem. Představený obec.starosta napsal co bylo nutné oznámit občanům a poslat oběžník nejbližšímu sousedu a ten po přečtení byl povinen ihned doručit dalšímu sousedu v kruhovém pořádku. Tyto

pochůzky většinou obstarávaly děti. Často se stávalo, že oběžník zůstal u někoho "viset" nebo se úplně ztratil. Takovéto seznamování občanů bylo velice zdlouhavé a nejisté, proto se obecní zastupitelstvo po první světové válce usneslo pořídit obecní buben.

Prvním bubeníkem byl ustanoven obuvník Antonín Růžička č.p.16. V obci měl určitá stanoviště odkud bubnoval a oznamoval občanům co je nového. Za tuto službu měl stanovenou celoroční odměnu 150 Kčs. Vždycky začínal těmito slovy: Všem občanům se ve známost uvádí....

Telefon

V roce 1944 zažádal obecní úřad v Pavlovicích o povolení a stavbu telefonu do obce. Žádosti bylo vyhověno a telefon byl zaveden do hostince č.p.33 jako obecní přístupný všem občanům. Náklady a výlohy spojené se stavbou uhradil hostinský Ladislav Petrásek č.p.33 s výhradou, že po válce zůstane telefon u něho jako vlastní.

V roce 1948 za předsedy Josefa Zelenky č.p.50 byla provedena adaptace bývalé obecní kovárny č.p.18 na úřadovnu míst. národního výboru. Kovárna byla dlouhá léta opuštěna, posledním kovářem byl Jos. Štěpánek.

Rozhlasové zařízení po celé obci bylo provedeno v roce 1949.

Kandidátní listina republikánské strany českosl.venkova v
Pavlovicích

- 1.)Mirovský Josef,rolník,Pavlovice č.p.1
- 2.)Klika Jan,rolník,č.p.14
- 3.)Maceška František,rolník,č.p.39
- 4.)Tříška Antonín,rolník,č.p.12
- 5.)Náčovský František,rolník,č.p.4
- 6.)Tesař František,rolník,č.p.7
- 7.)Vondrák Antonín,rolník,č.p.15
- 8.)Ječmínková Růžena,rolník,č.p.5
- 9.)Štícha Alois,rolník,č.p.8
- 10.)Ječmínek Josef,rolník,č.p.11
- 11.)Pohorský Antonín,rolník,č.p.2
- 12.)Vobořil Petr,rolník,č.p.33
- 13.)Tu''rk Hynek,hostinský,č.p.42
- 14.)Maceška Josef,rolník,č.p.1
- 15.)Vyhnal Václav,obchodník,č.p.10
- 16.)Vondráková Anežka,dcera rolníka,č.p.15
- 17.)Míka František,domkář,č.p.29
- 18.)Srna Jan,rolník,č.p.3

V Pavlovicích dne 11.června 1919

První volby do obecního zastupitelstva v Pavlovicích
r.1919.Starostou obce zvolen František Maceška č.p.39.první
radní František Kopecký č.p.20.

Kandidátní listina skupiny sdružených domkářů v Pavlovicích

- 1.)Kopecký František,domkář,č.p.20
- 2.)Černý Alois,truhlář,č.p.41
- 3.)Hála František,hajný,č.p.26
- 4.)Růžička Antonín,obuvník,č.p.16
- 5.)Švejda Antonín,domkář,č.p.27
- 6.)Vondrák Karel,domkář,č.p.45
- 7.)Daněk František,domkář,č.p.43
- 8.)Brabenec Antonín,domkář,č.p.40
- 9.)Loula František,domkář,č.p.22
- 10.)Vondrák Jan,domkář,č.p.30
- 11.)Hrubec František,domkář,č.p.36
- 12.)Telecký František,domkář,č.p.19
- 13.)Čížek Prokop,domkář,č.p.25
- 14.)Kratochvíl Jan,domkář,č.p.31
- 15.)Kopecký František,domkář,č.p.28
- 16.)Pokorný František,domkář,č.p.32
- 17.)Šimánek František,domkář,č.p.28
- 18.)Semerád František,domkář,č.p.46

V Pavlovicích dne 11.června 1919.

KRONIKÁŘ

...."Celý hřbitov projdeš a při odchodu tě napadne: Kdopak z nás během roku...?"

Tak ukončil kronikář Karel Vondrák jednu z posledních kapitol této kroniky.Procházku po zelené zahradě-vlašimském hřbitově o dušičkách LP 1975.Jako by tušil,že to bude do roka právě on,jako by se s námi chtěl rozloučit...

Jeho víra v život i v to,co chtěl nám všem na těchto stránkách zanechat,však byly silnější.Připravoval další materiály-pro naše děti,vnuky a další generace-začal psát dál.Ale zákeřná nemoc přerвала další jeho plány.Zemřel v pondělí 11.října 1976 ve věku 67 let.

Milý čtenáři,dovol,abych se na této stránce rozloučil se zakladatelem kroniky obce Pavlovice a stručně tě při tom seznámil s jeho životem.Karel Vondrák se narodil 17.září 1909 jako syn chudých rodičů-domkáře Karla a Barbory Vondrákových z Pavlovic č.p.45.Hospodářství rodičů s několika strychy polí nestačilo k obživě 7 dětí a proto otec musel dělat jako pomocný dělník v cihelně na Čechově,aby bylo alespoň na skromné živobytí.K němu svým dílem musel záhy přispět i nejmladší Karel.A tak po návratu z vlašimské školy na něho už čekalo hejno hladových husí.S nimi nejčastěji trávil dětství ve svém království"Na Okolišti", "U Touně","V Potokách"-kraji kolem potoka od Pavlovic k "Hlibokému".(viz. Pomístná jména) Zde začal poznávat krásu přírody,která mu nahrazovala chybějící dětské radovánky.Celý život miloval přírodu v té nejprostší podobě,obdivoval krásu kraje,ale snad nejmilejší pro

něho byl les. A právě dřevo, ten nejkrásnější pro něj materiál, jej provázelo celým životem. Vyučil se tesařem a také toto povolání dlouhý čas vykonával. A památky jeho umu a poctivé práce najdeme v rodné vsi i v celém okolí. V roce 1939 se oženil s Anežkou Tříškovou a odešel tak do č.p.12. Byla to veliká změna a odpovědnost v jeho životě - opustit své řemeslo a stát se zemědělcem. Svého nového povolání se zhostil dobře o čemž svědčily výsledky jeho hospodaření až do r.1958. V té době bylo v Pavlovicích založeno JZD a Karel Vondrák se stává jeho prvním předsedou. V posledním období života se znovu částečně vrací ke svému původnímu povolání - dělá údržbáře u Státních statků na farmě Kladruby a Tehov - především tedy práci se dřevem. Rodnou vesnici a kraj znal dokonale i se všemi jeho obyvateli. Vždyť s výjimkou dvou let tesařského řemesla v Praze prožil celý svůj život v Pavlovicích. To byla velká výhoda pro jeho práci kronikářskou. Jeho vztah k historii byl více než obdivuhodný. I když člověk bez vyššího vzdělání, přesto až s vědeckou důkladností pátral do minulosti obce i okolí, po životě o práci jejích obyvatel. To vše shromažďoval a po více než deset let ukládal do stránek této knihy, to vše vedle naprosto odlišného manuálního zaměstnání, kdy druhý třeba odpočíval. Materiál a podklady sháněl při každém naskytnutím se příležitosti ze starých rukopisů v archivech, od pamětníků. Dobře se mu spolupracovalo s vlastivědným kroužkem ve Vlašimi vedeným učitelem Jaroslavem Pouzarem. Odtud se vždy vrátil potěšen, vzláště když našel někde novou zprávu či zmínku o Pavlovicích, aby tak pronikl hlouběji do temnoty minulosti své obce. Blízký vztah měl k

požárnímu sboru v Pavlovicích, jemuž dělal jeden čas pokladníka. Jeho odkazem a dílem je podrobné zachycení historie hasičství v této kronice. A jakákoliv odborná práce pro požární sbor - pro potřeby MNV a obce našla u něho vždy plné pochopení - mohli s tesařem Vondrákem počítat.

Až půjdeš někdy poutníče po lávce přes řeku Blanici u "Ušípanova mlýna" na Hrádek, možná si povšimneš naproti na kameni na skále letopočtu 1956.

Čas se nikdy nezastaví, plyne dál jako voda v Blanici. Chceš-li jej na chvíli zastavit, musíš jej vysekat do kamene, jako to udělal Karel Vondrák, když onu lávku stavěl.

A proto psal i tuto kroniku, aby i události pro příští generace zůstaly uchovány!

Čest jeho památce.

Jiří Vondrák, v září 1977.